ФИФI ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ IЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКIУ

АДЫГЭ ХЕЖЫКIЫ

АДЫГСКОЕ СЛОВО

КЪБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ
ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ЛЬАНДЭРЭ КЪЫДОКI

№202 (21.110) ● 2007 гъэм жэпуэгъуэм (октябрым) и 16, гъубж ● Тхьэмахуэм тхуэ къыдокI ● И уасэр соми 3-щ ● adyghe@mail.ru adyghepsale.ru

КъБР-м и Президентым Къэрал Советым и зэIущIэм щолажьэ

Къанокъуэ Арсен хэтащ Къэрал Советым Уфа къалэм щригъэжькIа зэIущIэм. Урысей Федерацэм и Президент Путин Владимир и унафэм щIэту абы кърихьэлIахэр хэпльащ щIыналъхьэм я экономикэм зегъэужьыным хуэгъэзауэ УФ-м и субъектхэм я къэрал властым и органхэм ирагъэкIуэкI лэжьыгъэм, инвестицэхэр къызэрагъэпсыгъуэным и лъэныкъуэкIэ абыхэм зэфIагъэкIхэм.

Абы къыдэкIуэу, нэхъ апэкIэ зэрырагъэблэгъауэ щытам тету, Къэбэрдей-Балъкъэрым и Iэтащхьэр адрей щIыналъхьэм я унафэщIхэм щIыгъуу хэтащ Башкортостаныр Урысейм зэрыхьхьэрэ ильэс 450-рэ зэрырикъур щагъэлъапIэ гуфIэгъуэхэм.

КъБР-м и Президентымрэ Правительствэмрэ я пресс-Iуэхущ1апIэ.

Къалэн лъапIэм ехъулIэн папщIэ

● Гуфlэгъуэ зэжьхьэ

КъБКъУ-р ильэс 50 зэрырикъум теухуа гуфIэгъуэ зэIущIэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президент Къанокъуэ Арсен къыщипсэльар

ГуфIэгъуэ зэIущIэм къыщопсалъэ КъБР-м и Къанокъуэ Арсен.

Ныбжьэгъу лъапIэхэ!

ПщIэ зыхуэсщI хьэщIэхэ!

Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетыр ильэс щэ ныкъуэ зэрырикъур республикэм и дежкIэ мыхьэнэшхуэ зиIэ пIалъэщ. Хуит сыкъэфщI Парламентым, Правительствэм я щIэкIэ, си щхьэкIэ сэ къызбгъэдэкIыу а Iуэху гуфIэгъуэмкIэ профессорхэм, егъэджакIуэхэм, университетым и лэжьакIуэ, студент псоми сынывэхьуэхьуну.

Ильэс 75-кIэ уэзIэбэкIыжмэ, республикэм къыщыхъэрагъэпэщауэ щыта яп еджапIэ нэхъыщхьэм кытепщIыкIыжа къэрал университетым и къекIуэкIыкIар, абы и зэтеувэжкIэр къыгуэхыпIэ имыIэу пщIащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и зыужьыныгъэм. А ильэс жыжьэхэм социально-экономикэ къыкIэрыхуныгъэм къикIыным и мызакъуэу, республикэм кыпэщытт егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ къызэрыкIуам къикIыну. Абы и лъэныкъуэкIэ Къэбэрдей-Балъкъэрым и япэ еджапIэ нэхъыщхьэм и фIыщIэрбгъэкIуэд а Iуэху гуфIэгъуэмкIэ профессорхэм, егъэджакIуэхэм, университетым и лэжьакIуэ, студент псоми сынывэхьуэхьуну.

Ильэс 75-кIэ уэзIэбэкIыжмэ, республикэм къыщыхъэрагъэпэщауэ щыта яп еджапIэ нэхъыщхьэм кытепщIыкIыжа къэрал университетым и къекIуэкIыкIар, абы и зэтеувэжкIэр къыгуэхыпIэ имыIэу пщIащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и зыужьыныгъэм. А ильэс жыжьэхэм социально-экономикэ къыкIэрыхуныгъэм къикIыным и мызакъуэу, республикэм кыпэщытт егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ къызэрыкIуам къикIыну. Абы и лъэныкъуэкIэ Къэбэрдей-Балъкъэрым и япэ еджапIэ нэхъыщхьэм и фIыщIэрбгъэкIуэд а Iуэху гуфIэгъуэмкIэ профессорхэм, егъэджакIуэхэм, университетым и лэжьакIуэ, студент псоми сынывэхьуэхьуну.

Къэрал университетым и лэжьакIуэ гупым щакIуэ гъуэгуанэм ухэпльэжмэ, щэч кытумыхьэу зжыпIэ хъунущ ди лъэпкъыр нэхъ еджахэм ящыщ зыхунымкIэ, щIэныгъэм зегъэужьыным кIэ республикэм щекIуэкIа лэжьыгъэхэм я нэхъыбэр абыхэм зэрафIыщIэр. Экономикэр, социальнэ Iэнатlэр, къэралыр зехьэнымкIэ системэр е жылагъуэ Iуэхущ1апIэхэр къапщтэмэ, республикэм и дежкIэ нэхъ мыхьэнэ зиIэ Iуэхущ1апIэу е Iэнатlэу зыри бгъуэтынукъым университетым кыщIэкIа Iэщ1агъэлIэхэр щымылажьэ. Къэбэрдей-Балъкъэрым и мызакъуэу, КъБКъУ-м щеджахэр щолажьэ ди Хэку иным и щIыналъэ куэдкI. Сэ шэч кытесхьэркъым абыхэм ящыщ дэтхэнэми езым и еджапIэр фIыкIэ игу къызэрыкIыжыкI.

Къэрал университетыр инэжьпIэкIэ Къэбэрдей-Балъкъэрым егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и Iэнатlэм и пашэщ, ар Урысейм университет жыпхъэм ит и еджапIэхэм ящыщу нэхъыфIхэм хабжэ. Мыбы иIэщ иджырей зэманым къезэгъ мылъку-техникэ лъабжьэ. Университетым щолажьэ зи лэжьыгъэмрэ ехъулIэныгъэхэмрэ къэрал псом къыщалъыта щIэныгъэлIу, егъэджакIуэ гъуэзэджэу гупыщхэу. Университетым Урысей Федерацэм нэхъ щIэупщIэ зиIэ Iэщ1агъэлI гуп нэхъыщхьэхэм хиубыдэжэ щрагъаджэ. КъБКъУ-м щолажьэ Iэщ1агъэ 19-м я теухуа кандидат, доктор диссертацэхэр щыпхагъэкI совету 11.

(КIуэлыр 2-нэ нап.).

Урысей Федерацэм и Жылагъуэ палатэм хагъэхьэну кандидатхэр къагъэлъагъуэн папщIэ Ипщэ федеральнэ округым щрагъэкIуэкIыну конференцым и делегатхэр республикэм и жылагъуэ зэгухьэныгъэхэм щыхахыну зэхуэсыр гъэхьэзырыпымкIэ (зэжьакIуэ гупым и Iуэхукlэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Президиумым 2007 гъэм жэпуэгъуэм и 11-м къищта Унафэ №713-П

«Урысей Федерацэм и Жылагъуэ палатэм и Iуэхукlэ» Федеральнэ законым и 8 статьям ипкъ иткIэ, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Президиумым **унафэ ещI:**

1. Лэжьакlуэ гуп къыззэгъэпэщын, мы къыкIэльыкIуэхэр хэту:

Iэпщэ Заур Борис и кьуэр - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым Щэнхабзэмкlэ, спортымкlэ, туризмэмкlэ, цыхубз хъыбарегъащIэ Iэнатlэхэмкlэ и комитетым и унафэщIэ

Беппаев Суфиян Узеир и кьуэр - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президентым и деж Граждан жылагъуэ Iуэхущ1апIэхэм зегъэужьыным я цыхуи и зытыныгъэхэмкlэ щыIэ комиссэм жэуап зыхь и секретарыр, балъкъэр лъэпкъым и «Алан» Къэбэрдей-Балъкъэр республикэ жылагъуэ зэгухьэныгъэм и тхьэмадэр *(зэгурыIуауэ)*

Берд Хьэзэрэтий Александр и кьуэр - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Унафэщым и кьуэдзэр

Бештокъуэ Бесльэн Хьэмидбий и кьуэр - «Iыуэ щыт Урысейм и Гвардие Ныбжьыщ1э» Урысейпсо жылагъуэ зэгухьэныгъэм и Къэбэрдей-Балъкъэр щIыналъэ штабым и унафэщIыр *(зэгурыIуауэ)*

Бобылев Валентин Николай и кьуэр - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и православнэ члисэхэм я Iэтащхьэр *(зэгурыIуауэ)*

Вэрокьуэ Владимир Хьэлид и кьуэр - Щэнхабзэмкlэ урысей фондым и Къэбэрдей-Балъкъэр кьудамэм и тхьэмадэр, «Налшык» ОРТК» ОАО-м и генеральнэ директорыр *(зэгурыIуауэ)*

Канунников Анатолий Данил и кьуэр - урыс щэнхабзэмрэ тхыдэмрэ я «Вече» зэгухьэныгъэм и унафэщIыр *(зэгурыIуауэ)*

Каньшин Александр Николай и кьуэр - Iэщ1кIэ Зэщ1уэзда Къарухэм кьыхэкIыка офицерхэм я лъэпкъ ассоциацэхэм (МЕГАПИР) я директорхэм я советым и тхьэмадэр *(зэгурыIуауэ)*

Любуня Ник олай Григорий и кьуэр - Тэрч-Балъкъ кIэзанкъ округым и атаманыр *(зэгурыIуауэ)*

Пщыхьэщ1э Анас Мусэ и кьуэр - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Мусльымэнхэм я Iуэхущ1апIэм и тхьэмадэр *(зэгурыIуауэ)*

Тау Пщыкьай КIэс и кьуэр - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Профсоюзхэм я Федерацэм и тхьэмадэр *(зэгурыIуауэ)*

Хьэфыц1э Мухьэмэд Мусэбий и кьуэр - «Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъыщхьэр, «Къэбэрдей Адыгэ Хасэ» Къэбэрдей-Балъкъэр республикэ жылагъуэ зэгухьэныгъэм и тхьэмадэр *(зэгурыIуауэ)*

Черкесов Георгий Маггай и кьуэр - «Пенсионерхэм я союз» урысейпсо жылагъуэ зэгухьэныгъэм и Къэбэрдей-Балъкъэр щIыналъэ кьудамэм и тхьэмадэр *(зэгурыIуауэ)*

Шабаев Левий Мемир и кьуэр - Налшык къалэм и бгырыс журт жылагъуэм и раввиныр (зэгурыIуауэ)

Шевченкэ Максим Леонард и кьуэр - «Смысл» журналым и редактор нэхъыщхьэр, «РЭ фегупсыс» программэр зыгъэхьэзырыр икIи езыгъэкIуэкIыр *(зэгурыIуауэ)*

Шыхьэубахьэу Мухьэмэд Хьэбас и кьуэр - Зауэм, лэжьыгъэм, Iэщ1кIэ З эщ1ауэзда Къарухэм, хабзэхьэмэ органхэм я ветеранхэм (пенсионерхэм) я Къэбэрдей-Балъкъэр республикэ жылагъуэ зэгухьэныгъэм и тхьэмадэр *(зэгурыIуауэ)*

Шорэ Раисэ Чэруан и пхьур - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и цыхубзхэм я союзым и унафэщIыр *(зэгурыIуауэ).*

2. Лэжьакlуэ гупым хуэгъэувын Урысей Федерацэм и Жылагъуэ палатэм хагъэхьэну кандидатхэр къагъэлъэгъуэн папщIэ Ипщэ федеральнэ округым щрагъэкIуэкIыну конференцым и делегатхэр республикэм и жылагъуэ зэгухьэныгъэхэм щыхахыну зэхуэсыр гъэхьэзырыныр икIи егъэкIуэкIыным щыIэ хабзэхэм тету къыззэригъэпэщыну .

3. Мы Унафэр цыхь убз хъыбарегъащIэ Iуэхущ1апIэхэм къыщытедэн.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Унафэщ1 БЕЧЕЛОВ Ильяс

Махуэшхуэр иризэхуащIыж

Жэпуэгъуэм и 12-м Къэбэрдей-Балъкъэрым и щIэныгъэ-егъэджэныгъэ Iэнатlэхэм я лэжьакIуэ пажэхэм я зэхуэс Музыкэ театрым щекIуэкIащ.

КъБКъУ-м и профессорхэмрэ егъэджакIуэхэмрэ махуэшхуэмкIэ ехьуэхьуну зэIущIэм кырихьэлIащ КъБР-м и Президент **Къанокъуэ Арсен,** КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ я Унафэщ1эу **Бечелов Ильясрэ Ярин Андрейрэ,** КъБКъМА-м и ректор **Жэрыкьуэ Борис,** Адыгэ Республикэм егъэджэныгъэмкIэ и министр **Биданокьуэ Рэмэзан,** Германием щыIэ Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ **Уджыхьу Ихьсан,** хамэ я кэрахьэ м кикIыуэр КъБКъУ-м щеджа студентхэр, гъунэгъу республикэхэм я лIыкIуэхэр, нэгъуэщIхэри.

Зэхуэсыр иригъэкIуэкIащ университетым и ректор **Къарэмырзэ Барэсбий.**

- Нобэрей зэIущIэм КъБКъУ-р ильэс 50 зэрырикъум ехьэлIауэ кызыздгъэпэща Iуэхугъэхэр иригъэхьэщIыжу араш. Лъэщыгъэуэ ныкъуэм кьриубыдэу университетым игъэхьэзыраш Iэщ1агъэлI мин 65-м щIигъу, - жиIащ ректорым зэIущIэр кызэIуихыу.

Къыкlэльыкlуэу псалъэ ираташ Къанокъуэ Арсен. *(Президентым къыпсэльар щхьэхуэу тыдодзэ).*

ЗэIущIэм апхуэдэу кызыщыпсэльащ УФ-м и Къэрал Думэм и депутат **Залиханов Михаил.** Абы Къэрал Думэм и медалрэ Грызлов Борис и Iэр зыщIэлъ Щыхь тхыльрэ Къарэмырзэ Барэсбий иритащ.

Хьуэхьу псалъэкIэ КъБКъУ-м и лэжьакIуэхэм захуигъэзащ Биданокъуэ Рэмэзан. Абы университетым кьритащ Адыгэ Республикэм и Къэрал Хасэм кызыбгъэдэкI Щыхь тхыльэ. КьищынэмыщIауэ, кызыззэхуэсахэр IэгуауэшхуэкIэ Iущ1ащ адыгэбзэмрэ литературэмкIэ кафедрэм и профессор, филологие щIэныгъэхэм я доктор Хьэкlуащэ Андрей Адыгэ Республикэм щIэныгъэмкIэ щIыхь зиIэ и лэжьакlуэ щIэ лъапIэр кызыззэрифащам и хьыбар къыдэхьыхьам.

Нэгуэмэ Шорэ и тхыль 1866 гъэм кызыдэкIуэу щытар Германием кьащагъэгъэтыжауэ республикэм кызухуихьжащ Уджыхьу Ихьсан. Тырким щыпсэу адыгэ мелуаниблым кьабгъэдэкIыу университетым и махуэшхуэмкIэ къехьуэхьуну къэкIуащ Тумэ Рахьми.

СыкьэтпIыж нэблагъэкIэ екIуэкIа зэIущIэм КъБКъУ-м, абы и лэжьакIуэхэм яхуэгъэзауэ псалъэ гуапэ куэд щыжаIащ.

Университетыр ильэс 50 зэрырикъур гъэльэпIэным ехьэлIа Iуэхугъуэхэр иризэхуащIыжу пщыхьэщхьэм Театр Щхьэантэм щекIуэкIащ студент творческэ гупхэм я фестиваль, хьэрэкIытIэ щхъуэкIэплъыкIэхэр уафэм драгъэльэтеящ.

КЪЭХЪУН Бэч.

Къэнахэр гуэзвэгъуэншэ ирехъу!

КъБР-м и Парламентым и депутат цыхубзхэр - «Зыуэ щыт Урысей» фракцэм щыщхэр - мы хъыдэжэ цIыкIуитIым ящIэупщIауэ щытащ 2005 гъэм и бжьыхьэм. Псомэ дигу кьинащ абы щыгъуэ къэхъуэ щIэщхъушхуэр - Налшык щыпсэуэрэ зэрыщыту Къэбэрдей-Балъкъэрым исхэри гуэзвэгъуэм хэзыдзар. Уеблэмэ къэралыр зэрыщыту игъэщыхьэжэгъуащ 2005 гъэм и бжьыхьэм ди деж щIэпхъэджащIэхэм щыIэхъащIхьам.

А гуэзвэгъуэр зэуэлIахэм ящыщщ зи гугъу тщIы хъыджэбз цIыкIуитIри. Шыкъ Диана илъэсиц ирикъуэ къудейт абы и анэ, Налшык и ОВД-3-м и лэжьакIуэ Къэшэж Элинэ щыхэкIуэдам. Боевикхэм яубыдауэ милицэм и отделенэр щIэIыгъа жэщым нэху щыху сIоп щIагъым зигъэпщкIуауэ щIэсын хуей хъуащ КуГуэт Ларисэ. Абы и хъыджэбзыр, Радэ зыфIащар, пщэдджьжым дунейм кытехьащ.

А цIыкIухэм я деж, хабзэ яхуэхъуауэ, депутатхэр гъэ къэс макIуэ. Диана иджы къицIыхужащ Джэш Фатимэ, Пекъу Светланэ, Шал Любовь, адрейхэри икIи абыхэм къыхуэфха тхьилъ гъэщIэрэщIащ, ешым хуэдизыбзэ хъу гуащэм, адрей тыгъэхэм щыгуфIыкIащ. Радэ иджыри абы нэсакъым, ауэ абыи икъукIэ фIэгъэщIагъуэнщ гуащэ зэмылIэужьыгъуэхэри, щыгъын цIууГъэнэри, апхуэдэу икъукIэ фIэфIщ пхъэщхьэмыщхьэ хэпльыхьажэ. Мы псапащIэ Iуэхур къызэзыгъэпэща депутатхэми, «Себа» тыкуэнхэм я лэжьакIуэу мыбы зи мыльку кьызэзыIыхьахэми, хъыджэбз цIыкIуитIым я Iыхьлыхэми я хъуэпсапIэр зыщ - а цIыкIуэм дяпэкIэ зэи гуэзвэгъуэ кьемыуэлIэныщ.

МЗЭ Иринэ.

«Адыгэ псалъэр» къыфIэрыхьэну фыхуеймэ

Ди щIэдзыкIакIуэ лъапIэхэ!

Фигу къыдогъэкIыж 2008 гъэм и япэ ильэс ныкъуэм къыфIэрыхьэну газетхэм, журналхэм Iэ тедзэнкIэ зэрекIуэкIыр. Ильэс ныкъуэм ди газетым и уасэр соми 342-рэ кIэлIейкIэ 84-рэ. «Адыгэ псалъэм» Iэ цыятедзэ хъунущ республикэм и пощт Iуэхущ1апIэ псоми.

Ди индексыр 51531

Адыгэхэр Европарламентым щохъэщIэ

АДЫГЕЙ. *Европэм и Адыгэ Хасэмрэ Европарламентым и депутат адыгэ щIалэ Одамыр (Унащ1э) Джемэр къызэрагъэзэщ «Адыгэ щэнхабзэм и мазхуэ» зэхуэсыр Брюссель къалэм нобэ щокIуэкI. Абы и къалэм нэхъыщхьэр адыгэхэм я щэнхабзэр Европэм щIыгу щыпсуэм иригъэщIыхунырц.*

ЯпэщIыкIэ хъщIэхэм Европарламентым и унэм зыщапIэлъыхьынущ, адыгэхэм я лIыкIуэхэр парламентым и депутатхэм я щапхъэ ди лIыкIуэхэр къыщыпсэльынущ. Пресс-конференц нэужьым зэхуэсыр адыгэ джэгукIэ иухынущ.

Апхуэдэуи зэхуэсым щагъэлъэгъэнущ адыгэхэм ятеухуа кинофильм, Европарламентым и депутатхэм я пащхьэ ди лIыкIуэхэр къыщыпсэльынущ. Пресс-конференц нэужьым зэхуэсыр адыгэ джэгукIэ иухынущ.

Фызэрыпсэльэну номерыр: 8-800-200-40-40-рщ. Оператор-хэм къыхахынущ нэхъ мыхьэнэ ин зиIэ упщIэхэр.

Ауэ а пIалъэкъымсуи фызэгъэпIейтей Iуэхухэм иджыпстуи фыщIэупщIэ хъуную а номер дыдэмкIэ.

ЖаIа пэтми...

Москва и гъунэгъу щIыналъэхэм уэс щIыпIэ къызэрыщесымур синоптикхэм жаIат. Апхуэдэуи хъуащ, ауэ ахэр абы хуэмыхьэзыру къыщIэкIащ.

Уэсыр Iуву щызэтрихьащ Москва областым щыщ Можайскэ, Истринскэ куейхэм, нэгъуэщI щIыпIхэм. Смоленск областым и жылагъуэхэу 500-м щIигъу пIалъэкIэ уэздыгъэншэу щытащ.

Днепропетровск щощыгъуэ

Украинэм и нэхъ къалэшхуэхэм ящыщ Днепропетровск уиз къыщызэтещэхащ, газ къызэрэ.

А насыпыншагъэм щIыху 14 хэкIуащ. Абыхэм ящыщ зыбжанэ дыгъуасэ щIалъхьащ.

ЗэбгъэдокIыж

Франджым и президент Саркозэ Николарэ абы и щхьэгъуэ Сесилиерэ зэбгъэдокIыж.

Ахэр нэхъапэм зэхэкI-зэхьэжу екIуэкIащ, ауэ иджы зэхэкIыпа хуэдэщ.

(ИТАР-ТАСС).

НОБЭ

◆ **Ерыскьыпхэм и дунейпсо махуэщ.** Лъэпкъ Зэгуэтхэм я Организацэм Ерыскьыпхэмрэ мэкъумэщ хозяйствэмкIэ и зэгухьэныгъэм и унафэкIэ ягъэлъапIэ ар кьыщызэрагъэпэща махуэр (1945 гъэм жэпуэгъуэм и 16-м).

Дунейпсо цIыхубзэр гьаблэм, къулейсызыгъэм пэщIэтыным хухахащ.

◆ Ильэс 40 и пэкIэ (1967) Брюссель къыщызэIуахащ НАТО-м и штаб-фэтэр.

◆ Ильэс 45-рэ и пэкIэ (1962) лэжьэн щIидзащ «Юность» радиостанцым.

◆ Финн-угор лъэпкъхэм я махуэхэщ (жэпуэгъуэм и 16 - 22-хэр).

◆ Жэпуэгъуэм и 16 - щэкIуэгъуэм и 3-хэм Париж щекIуэкIынущ ЮНЕСКО-м и Генеральнэ конференцым и 34-нэ сессиер.

◆ Тегеран щекIуэкIынущ Каспий тенджызым и Iуфэм Iуэ къэралхэм я лIыщхьэхэм я зэIущIэ.

◆ Жэпуэгъуэм и 16 - 18-хэм Москва щекIуэкIынущ уроологэм и XI зэIущIэр.

◆ 1991 гъэм Налшык щекIуэкIащ КъБР-м и лъэпкъхэм я нэхъыжьхэм я зэIущIэ.

◆ 1917 гъэм къалъхуащ тхакIуэ, филологие щIэныгъэхэм я доктор, КъБКъУ-м и профессор Къардэн Бу-бэ.

◆ 1955 гъэм къалъхуащ журналист, филологие щIэныгъэхэм я доктор, КъБР-м щэнхабзэмкIэ щIыхь зиIэ и лэжьакIуэ Тымыжь Хьэмыщ.

◆ **Дыгъэ къыщIэкIащ сыхьэти 7-рэ дакьикъ 24-м, къуэлъжьыщ сыхьэт 18-рэ дакьикъ 22-м.**

◆ **Махуэм и кIыхьагъэ сыхьэти 10-рэ дакьикъ 58-рэ.**

IлъапIэр лъхьэзырыр ШАЛ М хьэмэдщ.

Лъэпкъ Iуущигъэ:

Зызыгъэгусэ Iыхьэншэщ.

Пенсионерхэм къащхьэщокI

КЪЭРЭШЕЙ-ШЭРДЖЭС. *Къэрэшей-Шэрджэсым Щыхухэм захъумэжыныкIэ и советым ерыскъыкIхэм я уасэм зэрыхэхуам къыкIэльыкIуэ республикэм и правительствэм и унэм деж пжIу иригъэкIуэкIащ.*

СОВЕТЫМ хэтхэм кьыхагъэщащ республикэм и цIыхухэм, посм хуэмыдэу пенсионерхэм я псэукIэр егъэфIэкIуныр щIыпIэ властым кьызэрыфIэмыIуэхуэ.

- Ерыскъым и уасэм щIыхэхьэн щхьэусыгъуэ щыIакъым. А къызыхэкIар апхуэдэ ныкъуэсаныгъэхэр къэмыгъэхъуным телъжьэну зи къалэн властым напэ зэримыIэмрэ хьэрычэтыщIэхэр я жыг зэрагъэхуэбэным зэрыщIэгупсыс зэпытымрэщ.

ЖКХ-м кьыдэкIуэкI Iуэхугъуэ зэIумыбзэм, ахъшэкIэ зэрахъэкIа льготэхэм, ерыскъым и уасэр зэрыхэхуэуам пенсионерхэр щытыкIэ гуэгъум ирагъэуващ, щIыхухэм я псэукIэр екIакIуэ зэпытщ, - жиIащ КъШР-м ЦIыхухэм захъумэжыныкIэ и советым и тхьэмадэм и кьуэдзэ Бурулев Дмитрий.

Тыркум макIуэ

АБХЪАЗ. *Республикэм и Президентым и пресс-Iуэхущ1апIэм къыззэритымкIэ, Бзэрэщ Сергей жэпуэгъуэм и 17-м лэжьысыз Iуэхукlэ Тыркум кIуэщащ.*

ТЫРКУМ зэрыщыIэну тхьэмахуэм къриубыдэу Абхъазым и Унафэщ1ыр Истамбыл щаIущIэнущ абы щыпсэу и лъэпкъхэгъуэхэм. ИужькIэ ар щыхьэщIэнущ Анкара, Сакарие щIыпIэм щыIэ Йенлек куейм. Апхуэдэуи Бэгъэщщ Сергей яхуэзэнущ Кавказ Ищхьэрэм икIауэ абы щыпсэу лъэпкъэм я лIыкIуэхэм.

Республикэм и Унафэщ1ым ахэр щыгъуазэ ищIынущ Абхъазым щыщIэ политикэ, экономикэ щытыкIхэм, щIыхуэм я псэукIэм, иэгъэщIхэми. Жэпуэгъуэм и 24-м Бэгъэщщ Сергей Сыхъум кьигъэзэжынущ.

ХЬэщIыкIуэй Олег.

Къэрэ псалъэ

Ди щIэдзыкIакIуэ лъапIэхэ!

Фигу къыдогъэкIыж 2008 гъэм и япэ ильэс ныкъуэм къыфIэрыхьэну газетхэм, журналхэм Iэ тедзэнкIэ зэрекIуэкIыр. Ильэс ныкъуэм ди газетым и уасэр соми 342-рэ кIэлIейкIэ 84-рэ. «Адыгэ псалъэм» Iэ цыятедзэ хъунущ республикэм и пощт Iуэхущ1апIэ псоми.

Ди индексыр 51531

Сурэтхэр **МАМИЙ Руслан** *трихащ.*

КъБР-м и Президентым и сайтым къагъэхьа упщIэхэм я жэуапхэр

КIэлыпIлъыныгъэм щIагъэувэ

ГИБДД-м и дажьакIуэхэр кьызэрыттефыщIыхьыр тхуэхьыжьыркъым. Махуэ къэс накIуэуре, щIыху лей кьатщтэми, гъэзыгу хабзэхэр кьызэпIудуми дыкъамыгъэувыIэну жаIэурэ, дэтхэнэми хуэзэу тумэни 8 еттым уейуэ кьэштыпбуд. Сэ хабзэм себакъуэркъым, щIигъуэуи изгъэтIысхьэркъым, итIани, гупым си зэран емыгъэкIын щхьэкIэ, езмыту хъурэкъым. Фызыщыгъуазэ щхьэусыгъуэм кьыхэкIыу, си цIэ-унэцIэр кьысIуэркъым.

Марифт таксим ирилажьэ, Налшык къалэ.

Жэуап кърет къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ министру КъБР-м щыIэ Томчак Юрий:

МЫ ЗЫКъЫЗЭРЫТХУАГЪЭЗА Iуэхум псынщIэу дыхэпльащ. Гъэзгум щызекIуэ хабзэхэр кьызэрыкIэпаудыр зэрыхъуагъэтхъум щхьэкIэ Къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ министерствэу КъБР-м щыIэм и Къэрал автоинспекцэм и лэжьакIуэхэм щIыхухэр къешэкIыныр кьызэзыгъэпэщ республикэм и автотранспорт предприятэхэм ахъшэ паублуд кьэтхутакъым. Абы кьыдэкIуэу, Къэрал автоинспекцэмрэ Налшык къалэм и УВД-мрэ я унафэщIхэр мы гъэм и мэлыжьыхь мазэм маршрут хэхахэм тету щIыхухэр къезышэкIхэмрэ я Iуэхур кьызэзыгъэпэщ Iэнатlэхэм я лIыкIуэхэмрэ ГИБДД-м и Управленэм и хэщIапIэм щалIущIэри, щыдзэпсэльащ.

Автобусрэ автобус щIыкIуэхэмкIэ щIыхуэхэр кьешышэкI шоферхэм, гъэзгум щызекIуэ хабзэхэр кьызэрызэпаудам кьыхэкIыу, нэгъабэрэ мы гъэм и япэ мазищымрэ кьриубыдэу административнэ тхылъ мин 14-м щIигъу хуатхащ. Абы щыщу мин 3,7-р щынагъуэншагъэр кьызэрызэпэщышм зэремыIалIэм ехьэлIащ.

А лэжьыгъэм пыдощ, щIыхуэхэр къезышэкI автобус щIыкIуэхэм дэсхэр гъэзгу хабзэхэм зэрытетым кIэлъыплъхэм я къаланхэр зэрагъэзащIэри зэуIуу кьыдопщытэ, профилактикэ Iуэхуэгъуэхэр идогъэкIуэкI. Апхуэдэу Къэрал кIуэцI IуэхухэмкIэ министерствэу КъБР-м щыIэм езым и щынагъуэншагъэмкIэ и къудамэм пщэрыльэ щытщIащ зыкъызэрытхуагъэзэ мы Iуэхур и кIэлъыплъныгъэм щIигъуэзэну.

Дыдейхэм езэгъыркъым

Сэ ильэс куэдкIэ Налшык щыщIэсауад. Абы кьыдэкIыу республикэм щекIуэкI Iуэхуэгъуэхэм КъБР-м и Президентым и сайтыр къэзгъэсэбапурэ зэщымыкIуэ сыкIэлъопль.

Газ уасэр счетчикым къигъэлъагъуэм тещIыхьауэ тыным хэлъ гугъуехьхэм сыкъеджауэ, а Iуэхур Австриемрэ зэрыщыгъэува щIыкIэмкIэ сывдэгъэщэну сыхуейт. Илъесым и кIэм газ компаниемрэ и лэжьакIуэхэм счетчикым къридзар къратткI, ар 12-кIэ ягъэщыжри, абонентым ижу иту мазэм кьигъэсэбэнар зыхуэдизыр ягъэбелджылы. КъыкIэлъыкIуэ илъэсыр ирикIыу мазэ къэс абы итым хуейр я бжыгъэм тращIыхь. Гъэр ящхьэ щыIэ счетчикым къридзар къабжьыкIи ягъэувам и лейуэ газыр кьэзыгъэсэбапам абы хуэзэр етыж, къыдэзыгъэхуам ейр къыкIэлъыкIуэ илъэсым пагъакIуэ. Мыбдежым тхылъкIэ хъыбар кьэщтрагъэщIэнум абонентыр мазэ къэс пэплъэркъым, газ компаниеми учет Iуэхуэхэм хэткъым.

ДЬЯКОВ Петр, *Венэ къалэ.*

Жэуап кърет КъБР-м и Правительствэм и УнафэщIым и япэ къуэдзэ Тхъэзэплъыж Мурат:

УФ-м и Псэупlэ кодексымрэ 2006 гъэм накъыгъэм и 23-м УФ-м и Правительствэм кьыдигъэкIа Унафэмрэ япкъ иткIэ, щIыхуэхэм коммуналнэ Iуэхутхъэбзэхэр кьызыгъэщIэм и Хабзэр кьащтащ. Псалъэм папщIэ, абы тращIэхуэ Iуэхуэмрэ коммуналнэ Iуэхутхъэбзэхэр кьызыгъэсэбэпхэмрэ я зэхуэщытыкIэхэр зэкIэлъгъакIуэ, лъэныкъуэхэр зыхуитхэмрэ я къаланхэмрэ, къызэрапщ Iэмэпсымэхэр, я Iэмэи ямыIэми емылытауэ, хуащIэ Iуэхутхъэбзэхэм я уасэр щатыну пIалъэмрэ ар зэрыхъуи хуеиР кьызэрыкIуэ Iэмэрэ ягъэуэу, Зи гугъу тщIы нормативнэ-правовой актхэм щыубзыхуэхэр УФ-м и щIыналъэ псоми щагъэзэщIэну я къаланиу икIи я мыхьанэкIэ ахэр зэщхьэщIыпхыу ядэрхьым.

КъБР-м и Президентым и жэрдэмкIэ щIэхъ-щIэхьыр кьыхалхьхэ зэIущIэхэм гулъытэ хэха хуащIу щытопсэлъыхь социальнэ, экономикэ зыужьныныгъэ я къэбзыкуэкIэ ди къаланхэмрэ районхэмрэ я Iуэху зыIутым, абыхэм я унафэщIхэм зэрагъэкIэ лэжьыгъэхэм. Апхуэдэ зэхуэсхэм ящыщ зым республикэм и лIыщхьэм кьыщыхигъэщауэ щыташ Бахьсэн мунищиталъ-нэ районымрэ Бахьсэн къалэ округымрэ я щIыпIэ администрацхэм я Iэтащхьэхэу Къаздэхэу Альбертрэ Быф Анатолэрэ я къаланхэм зэрызыгъэзэрелъуIэр, езыхэми щыхуэхэмэ ярагъэзэ дзыхьащи абы-хэм зэрагъэпэжыр.

Быф Анатолэ дедгъэкIуэкIа псальэмакъым наIуэу кьыхощ унафэщIитIым хуэгъэзауэ Президентым жиIахэм льабжьэ хуэхъур.

- Анатолэ, экономикэм зегъэужьыныр, щIыхуэхэр зыхуэкIуэфкIэ кьызэрэпэщыныр унафэщIым дежкIэ зэп кьалэн тыншу щытщIэм. Ауэ, дунейм псор зыгъэгулэз финанс кризисым кьыхэкIыу, ар нобэ тIуащIэу гугъу хуэзу жьитIэмэ, дыщыдэну си гугъэкъым.

- Абы пщIы хэлъкъым. Бахьсэн кьалэмрэ илъэс зыбжанэ ипэкIэ кьыдигъаГъэхьэжа Дыгулъбгъуейм рэ щыжу мин 57-м щIигъу дэсщ. Псэуныгъэ и лъэныкъуэкIэ ахэр зыхуей хуэзбгъэзэнкI Iуэху щыкIыкъым. Ауэ кризисыр щхьэусыгъуэ тщIыуэ ди Iэр зэтеДзауэ дыщыс хъунукъым? Щыхьэн псэукIэ тэмэм кьажэзбгъэзэпэщын щхьэкIэ, псоми япэрауэ, экономикэр кьэIэтын хуейщ. Аращ дэ сыт щыгъуи дызэгупсысри, зи яужь дитри.

Экономикэм и джэлэсыр проиэмышленностыщ. Ди жаГъуэ зэрыхьэнщи, нужь илъэс зыбгъупщI-пщыкIутхум а Iэнатlэр етIысэжащ. Си гуапэу кхыхэзгъэщынщи, иджыпсту а Iэнатlэм зыкъеужьыкъ. Абы и щыхъуэ зы бжыгъэ кьэсхьыщ. 2007 гъэм продукцIэу кьэдгъэжьам нэхьрэ кьызэдгъэнэкIа илъэсым хэдитIкIэ нэхъыбэ кьыщIэдгъэкIащ. А Iуэхум хэлъхьэныгъэфI хуащI предприятэ мынихэр зыгъэлажьэ хьэрыкIэтыщIэхэм. Мы зэманым ди куейм щыIэщ апхуэдэ Iуэхущ щIапIэу 350-рэ. Илъэс гъунэгъуэхэм абыхэм я бжыгъэр нэхъыбэ хьуну дыщогугъ. Администрацэм и къаланэ нэхъыщхьэ щIыхуэхэм ящыщ зыкъыщопльытэ Iэнатlэщ Iэнэ кьыззыхьынымрэ лэжьыапIэнщ Iэнэ щIэщIэнымрэ. Абы и лъэныкъуэкIэ бащIэкIэ дыщогугъ мы гъэм щIэдзэзу дыуухуну дэрбзэр предприятэхэм.

- Дэнэ щыпIи кьащтэ, щыхум я мыарзэныгъэр нэхъыбэу кьызыщхэм ящыщ псэупIэ-коммуналнэ хозяйствэр. Абы и лъэныкъуэкIэ фи Iуэху дауэ щыт?

- Мы Iуэхум нэхъ дегугъуаз жыгIэкIэ пщIыупс дыхьуну кьыщIэкIынкъым. Гъэ кIуам лэжьыгъэшхуэ едгъэжьэкащ. КIэнауэу километритхурэ ныкьуэрэ зыхуей хуэдгъэзащ, псы уасэр зрикIуэ бжьамийхэр километрпрэ ныкьуэм щыIэ зэхуэсыжьащ, кьалэм и мылькуIэ котельнэу 11 едгъэщIащ, Италием кьраша хьэкуу, газыр нэхъ мащIэу зыгъэкIэуцIым хуэдэу 33-рэ дгъэуващ.

Цыхущ псом я щIхьэр

● ЩIапхъэ

Ар икъукIэ IуэхугъуэфIу добж, сыту жыIэмэ, псэупIэунэхэр гъэхуэбэнымхуэхэ ахъшэр Iыхьэ ныкьуэкIэ дгъэмэщIэну абы Iмащ кьидитащ.

КъимыдэкIэ, ди къаладэсхэм гукъеуэшхуэу яIэу щытауэ зэрымыгъэтымкIи, абы и лъэныкъуэкIэ нобэ щIэтхьэхэ щыIэжькъым. Пщэдджыжьым сыхьэтыр 6-м щыщIэдзауэ жэщ нэкъуэ пщIондэ ар ягъуэт.

- Анатолэ, адэкIэ я гугъуэ уэгъэшынут фи гъэгъуэхэм я щытыкIэм, кьабзагъэм, абы теухуауэ мазитI лэжьыгъэ ешIэжым...

- А зи гугъу пщIыр нэхъ гугъу дызыдекъ Iэнатlэхэм ящыщ. Дыхуейщ икIи дыщIохьуэпс ди кьалэ кIуэцIыр, уэрамкэр, псыхьуэжэр, гъэзгуэр сыт и лъэныкъуэкIи зэIуэпэщу, щхьэнтIагъэм жгъэгуфIэу щытыну. Бахьсэн докI Бакурэ Ростоврэ зэпызыщIэ, кьэралмыхьэ зиIэ гъэзгушхуэр. ЛъэныкъуитIымкIи щызэблэкI цыхуэхэмэ, республикэм кьыхуебгъаГъэ хьэщIэхэмэ ди кьалэр яфIэдахэу, яфIэтельджэу зэрытщIыныр иужь дитынущ. Куэд щIакъым, Бахьсэн дэт Iуэхущ щIапIэхэм я унафэщIхэр зэхуэтшэсри, мы Iуэхум теухуауэ псоригъэкIа ткIий едгъэкIэжащ. Кьабзагъэр Iэпэдгъэлэл зыщIхэм я щыуагъэр ягъэзэжкIуэжыну быдэу яжетIэри, абы лъандэрэ блэкIа зэманым кьэриубыдэу Iуэху щхьэпэ зыкъомэ зэзгъэдгъэкIащ. Республикэпсэ щыхьэхэу екIуэкIамэ лэжьыгъэ хьарзыныгъэ щызэфIэтхъуэ собж. Ауэ кьалэм и кьабзагъэм, и санитар щытыкIэм зэпымыууэ ди нэIэ тедмыгъэту хъунукъым. Илъэсым зэ е тIэу щыхьэху пщыхьэ а Iуэхуэр зэтес пхуущынукъым. ЗэфIэгъэкIын щыIэ зэрыщIэ щыIэр нэхъыбэжщ.

Гъэгухэр зыхуей хуэгъэзэзэным теухуауэ Бахьсэн щыдлэжьыр мащIэкъым. А Iуэхугъуэм сыт щыгъуи и нэIэ тетщ КъБР-м и Президентым, ФызщIэ лей хуэщIын хуейуэ собж министр Сунш Ануарбий, щIэтъыкъуэнышхуэ кьызэрыгъэхуэхум папщIэ. Мы илъэсми ди гъэгуэхэр зыхуей хуэгъэзэзэным пытщынущ. Псом япэу нэхъ уэрамкIуэгъэр – Бахьсэн шоссекIэ зэджэр, РеволюцIэм, Панайоти, Шыкуэм, Кьатхъэным, Лениным и цIэр зезыхьэхэр - сыт и лъэныкъуэкIи зэIуэпэщ щыIэм кьаруущхуэ зэхьэлэнущ.

- Кьэралэ программэ щыIэщ цIыхуэхэр псэупIэ унэкIэ кьызэгъэпэщыным теухуауэ. 2005 гъэм Урысей Федерацэм и Правительствэм кьищIа унэтIыныгъэ нэхъыщхьпIлIым ящыщу ар нэхъ гугъуехьыгъуэрэ мэкIуэтэ.

- Пэжщ. Лъэпкъ проектхэм я гугъу пщIымэ, щIэныгъэ IуэхумкIи, узынщагъэр хьуэмэным теухуауи, мэкъумэш IэнатlэмкIи дызыщыгуфIыкIын Iуэхугъуэ куэд зэфIэкIа хьуащ, ауэ псэупIэ унэ ухуэнырэ и пIэм нэхъ йоуджыхь. Псори зэльытар мылькурц. Кьалэ адміністрацэм зэпымыуу и нэIэ тригъэтIыну щIэныгъэ-егъэджэныгъэ Iуэхум-рэ узынщагъэр хьуэмэным зи пщэрыпль Iэнатlэхэмрэ.

- Арыншауэ хьурэ? Ди округым хохьэ еджапIэ 22-рэ. Абыхэм щIэныгъэрэ гъэсэныгъэрэ щагъэтIысхьыжыщI мини 9-м ныблагъэм. Ди школхэр республикэм щыIэ еджапIэ нэхъыфIхэм зэращыщым шэч хэлъкъым. Абы и щыхьэтщ нэгъабэ школипIл Кьэбардей-Балъкъэрым щеIэкIэа еплъныныгъэм зэрыщытекIуар икIи сом мелуан зырыз саугъэту кьызэрыратар. Иджыри зы Iуэхугъуэ кьыхэзгъэщIыну сыхуейт гъэ блэкIам зэфIэдгъэкIэхэм, сабийхэр уэхуабжьу зыщыгуфIыкIахэм ящыщу. Ди щыIпэм щыIэщ еджакIуэхэм я зыгъэпсэхупIэ «Бахьсэн» лагерь. НыбжьыщIэхэм папщIэ абы щыдгуасэу сам си мелуан и уасэ бассейн хьэлэмэт.

Уэныщагъэр хьуэмэным и гугъу тщIымэ, кьалэм дэтщ цIыху 500-м зэуэ щIэхэ зэрыхьэ сымаджэжщ. Лъэпкъ проектыр кьызэрыхальхьэрэ узынщагъэм щыкIэлыплъ ди Iуэхущапl эхэм кьаIэрыхьащ нобэрей зэманым кьыгъэсэбэп дохутыр Iэмэпсымэ нэхъыфIдыдэхэм хуэдэ, кьищынэмыщIауэ автомашинэу 4. Арами, нобэрей щытыкIэм нэсу арэзы быдгъэтхьэуэ щыткъым. ЗэрыкьытIащи, Бахьсэн нэхъапIэхуэщ. Ар къэлыпытагъэ, Европэ мардэм кьитIасэ сымаджэсыщIэ ухуэным мы гъэм щIедгъэдэну ди мурадщ. АбыкIэ жэрдэмыр республикэм и Президентым и дежкIэ кьыщыхэтлъхьащ.

- Сыт хуэдэ гулъытэ хуащIрэ кьалэ унафэщIхэм спортым зегъэужьыныным?

- Спортыр узынщагъэщ, нэгузестэжьыщ, цIыхум дэрэжэгъуэ кьыхуэзыхьщ. КьищынэмыщIауэ, абы мыхъэнэшхуэ иIэщ ныбжьыщIхэр узэрымыж кьыдэзыщIыжыну. Iуэху мыщщхэпэхэм хэмышIэхьуэнымкIэ. Кьалэм дэтщ цIыху минищ зэуэ спорт зэхьэзэхуэхэм щеплъ хьуну стадион. Бахьсэн и футбол командэхэр республикэм щыIэхъ льыпсэжьхэм ящыщщ. Гъэ щIагъуэ дэкIыркъым КъБР-м и чемпионатхэм япэ увыпIэхэм ящыщ кьащIдмыхьу. Ильэс кIуам ди деж щагъэхьэзыращ спортым и мастеру щIыхуищ, кандидату 15.

- Ар псори хъарзынщ, Анатолэ, ауэ, дауэ щытми, мымащIэу щыIэщ кьалэ унафэщIхэр нобэ фызыгъэпIейтей Iуэхугъуэхэр.

- Дэ дыщIэлажьэри зи уэкъдитри щыхуэхэм псэкIэр ящыщ. ГъэпсыкIащ. Аращ псоми ящыщэр. ДызыгъэпIейтей куэд зэрыщIыпсэм щэч хэлъкъым. ГъэхуфI зыкъом зэфIэдгъэкIами, сэ кьыззэрыслъытэмкIэ, гъэхуэмитIа кьудейуэ аращ. ДяпэкIэщ нэхъыбэ кьыщIэкIащ. Ди жагъуэ зэрыхьунщи, зыхуэзэфIэмыкIыу, хуэмыщIауэ псэур ди мащIэкъым. Хэт газ уасэр хуэтырыкъым, хэти дохутыр IуэхукIэ и быныр нэгъуэщI кьалэ ишэн хуей мэхъу. ЗэрытхуэзэфIэкIэ апхуэдэхэм защIыдогъэкъуэ. Ауэ дэ ди кьалэн нэхъыщхьэр, дауэ щымытми, цIыхур тэмэму лэжьэн, еджэн, псэун папщIэ зыхуей-зыхуэфIхэмкIэ кьызэрэгъэпэщыныр. Абы щхьэкIэ, псом япэрауэ, экономикэм и къаланэ нэхъыщхьэ, Iэнатlэщхьэ кьызэзыгъэкIын щыIэщ. Зэхуэсыжьащ. Ди щыIэныгъэ кьызэрыгъэпэщ щIыпIэм и къаланэ щыIэ щыIэ, я къэхутакIуэхэм щыIэ щыIэ, я щытыкIэр хъумэным, я щIэныгъэ-егъэджэныгъэм, я щIэныгъэ зэрыкъуэн, хагъэкIуэдэжакъым, хуэм-хуэмурэ зыкъеужьыкъ.

● Мэкъуауэгъуэм и 7-р Мелиораторым и махуэщ

Псы кIуапIэ

Нэхъапэм Къэбэрдей-Балъкъэрым псыщIэгъэльадэм гулъытэшхуэ щыхуащIу щытащ. ЛIэщIыгъуэ блэкIам и 90 гъэхэм кьыщыщIэдзауэ я Iэнатlэр гугъуехьыщхуэхэм хэту кьэкIуэкIми, щыгъуэ зыкъыгъэжакъым, хуэм-хуэмурэ зыкъеужьыкъ.

«КЪЭББАЛЪХЬМЕЛИОВОДХОЗ» Управленэ» ФГУ-м Аруан, Бахьсэн, Тырныз, Прохладнэ, Тэрч, Щэджэм районхэм щIэIэхуэщIапIэхэм хозяйствэхэм зэхуэдэу кьагъэсабэп псы кIуапIэхэр хьарзынэу зэрахьэ, и чэзум лэжьыгъэм хуагъэхьэзыр, я къэхутакIуэхэм псыщIэльадэм и Iэмалыщ Iэкъуэр ядж, ар зыщIагъэхьэ хьэсэхэм я щытыкIэр кьащIэта.

Республикэм нобэ иIэщ псы зыгъэльадэ щIыуэ гектар мини 130,7-рэ. Абы кьызэщIибыдэ километр мелуанрэ мини 138,9-м гидротехникэ уэхуэнигъэу 1505-рэ тетщ, псы хьумапIэ нэхъыщхьэу 20 егъэбыдыIлащ, Щэджэм, Щэрэдж псыхэм Iуэщ Iапlит щыIэщ.

Управленэм гулъытэ хэха хуещI агротехникэм и пIалъэ нэхъыфIхэм кьурибыбдэу гъавэ щIапIэхэр псыкIэ гъэнщIыным, ЬъэсхэмI я къэутыьмрэ дыкъэзыухъурееихь дунейм и кьабзагъэмрэ хьумэным.

IуэхущIапIэм и унафэщIым и кьуэдзэ Христюк Владимир зэрыжиIамкIэ, мы зэманым ягъэзащIэ Урысейм и лъэпкъ щIэныгъэ кьалъытэ мэкъумэш щIапIэхэм я къэутыр, я щытыкIэр хъумэныр, я фIагъым хагъэхьэныр 2006 - 2012 гъэхэм кьызэрызэгъэпэщыным теухуауэ Урысей Федерацэм и Правительствэм кьыщта федеральнэ программэр. Абы ипкъ иткIэ, мылькуу сом мелуан 25,5-рэ «Къэббалъкъмелиоводхоз»-м хухахащ.

- Ар сэбэпышхуэ къытхуэхъущ. Аэхри, мылькум и нэгъэущI кьыхэкIыпIэхэри кьэдгъэсэбэпри, иужьрей илъэсхэм лэжьыгъэщхуэ зэфIэдгъэкIащ. Къапщтэмэ, хозяйствэхэм зэдай Аргуданрэ Ищхъэрэ кIэнаехэр, Налшык жыг хадэхэр щагъэунэху и станцым пыс зыщIагъэхъэ и щIыхь, Зыщхьэ псы и гидроуэл нэхъыщIхьэр кьыхэкуэтыншэу зэдгъэпэщыжащ. АбыкIэ хуабжьу кьыддэIэмыкъуащ «ШэджэмгидростроI» ОАО-р, «Инвест-Строй», «Шэджэмстрой», «Стром» ООО-хэр, - кьигъэльэгъуащ Христюк Владимир.

Абыхэм кьыдэкIуэу хозяйствэхэм я зэдай псы гуэшIапIэхэм сом мелуани 3,98-рэ и уасэ ремонт-зэгъэпэщажьныгъэ лэжьыгъэхэр щызэфIэдгъэкIащ, псы жапIэу куботетр мини 150-рэ кьытIащ, псы зэрыщIагъэхьэ техникэу 448-рэ зэтедгъэужащ, кIэнауэу километр 556-рэ кьэдгъэжьэбзащ.

Нобэ республикэм и мелиораторхэм я кьаланэ нэхъыщхьэхэм ящыщу кьалъытэ псыщIэгъэльадэ гъэзащIэныр. Абы щыщу Iуэхугъэльадэ гъэзащIэныр, псы щыщIагъэхъэ гъавэ щIапIэхэм я бжыгъэм хъыбэгъэхуэным.

«Къэббалъкъмелиоводхоз» управленэм мыгъэрей псыщIэгъэльадэ лэжьыгъэхэм егупуу зыхуеГъэхьэзыр: щхьэкIэ Iуэхущ щIапIэхэм ядоIэпыкIу, хьэкъуэфхэр зыхуей хуагъаз, гидроузелхэм, псы Iуащ щIапIэхэм, гуэшIапIэхэм я щIыхь кьащIэта. Уэхуэныгъэ нэхъыщхьэр мэкъумэш щIапIэхэм, Урысей Федерацэм Мэкъумэш хозяйствэмрэ ерыскъыпхъэхэмкIэ и министерствэм мелиорацэмкIэ и Департаментым ираташ.

БАЦЭ ФатIимэ.

● Мэкъуауэгъуэм и 8-р Социальнэ лэжьакIуэхэм я махуэщ

Жьыгъэр ящызыIгъэпсынщIэ

Щомахуэ Оксанэ.

«Угъуэтьарэ умыженфмэ, ущысрэ ущхьэхъуэмэ, куэд кьуатрэ пхуэмышIхэмэ, мащIэ кьуатрэ зыбгъэгусэмэ, мис абы щыгъуэм жьы хуэхуэ арати, - нобэ ди къэзыухъулIауэ Агънокъуэ Iашэ.

Жьы хуэхуэ упсэнщи, щIэблэм жьыщIхэ махуэ хуэхуэу ущхьэпытыжьынкIэ пасынщIхуэщ. Ауэ сэ нобэ си кьалэмыпэр кьыщIэсщтар жьы хуэхуэ псэуэ, закъуэныгъэр, езыхэм кьежьыщIыжьыжьу, Iэпэгъу зыхуэхъуэ щIыхуэм защIэзыгъакъуэхэм ящыщ зыщ. Ар Щомахуэ Оксанэщ.

Сызыштепсэлъыхь бзылъхугъэм и ныбжьыкIэр ильэс 50-м щIэхьэхуэ кьудейщ. Оксанэрэ и щхьэгъусэ Мэремрэ бы-ниплI здэдаIащ, уэхъуэпсэн хуэдэщ унагъэр, абыхэм я зэхуэдитныныр пасынщIхуэщ. Ауэ сэ нобэ си кьалэмыпэр кьыщIэсщтар жьы хуэхуэ псэуэ, закъуэныгъэр, езыхэм кьежьыщIыжьыжьу, Iэпэгъу зыхуэхъуэ щIыхуэм защIэзыгъакъуэхэм ящыщ зыщ. Ар Щомахуэ Оксанэщ.

Сызыштепсэлъыхь бзылъхугъэм и ныбжьыкIэр ильэс 50-м щIэхьэхуэ кьудейщ. Оксанэрэ и щхьэгъусэ Мэремрэ бы-ниплI здэдаIащ, уэхъуэпсэн хуэдэщ унагъэр, абыхэм я зэхуэдитныныр пасынщIхуэщ. Ауэ сэ нобэ си кьалэмыпэр кьыщIэсщтар жьы хуэхуэ псэуэ, закъуэныгъэр, езыхэм я щIыхь щIэблэм ящыщ зыщ. Ар Щомахуэ Оксанэщ.

Ар щIэныгъэ зыгъэркIэ. Абыхэм уедэIуэн уеIуэн, си гум жьы дебгъэхуэн, жаIэн хуэдэу. Дауэ, Щомахуэ, зэрыщIэгъэкIэ уадэныщIэныкъуэ хъунукъым.

Я Iыхьлыхэри кьакIэлъыдкIуэ а нанэхэм, ауэ щыхуэхэр гъэжьыгъэм кьыдэхуэркъым, ахэр зэрыхуейм хуэдэу я благъэхэр куэдрэ кьалъытэкъыфIыркъым. Зи ныбжь хэкIуэтахэр гупльитэ хэха хуэныкъуэщ, нэгъуэщI мыхьми, псальэгъэу яIэн хуейщ.

НэхъыжьыфIхэр ди гъащIэм и дыщэ кьудамэщ, абыхэм куэдым хуэгъэзэнщ, Iэджэмэ хуэдэу хуэгъэзэнщ, Iэджэмэ хуэдэу ящIэн. Жьы хуэхуэ щыIэщ. Я махэщ, абы и нэгум гъащIэм куэд щIигъэкIащ, зауэр яльэгъуащ, гъаблэр ягъэбащ.

Псори дыхьохкIуэ абы. Зы щхьэщ нальэ лейуэ тхъуамэ, ди напэр зэпъамэ, ди гур кьыхощтыкI. Абы кьыкIэлъыкIуэнщ жьыгъэр.

Зи ныбжь хэкIуэтахэр зыгъэгушхуэ, абыхэм я щIэпъэкъуэн социальнэ лэжьакIуэ псоми сыхуейт я махуэ лъапIэмкIэ сехъэхъуну, гулъытэу нэхъыжьхъэм хуащIым гъэгу я къаритыну, бын гуныкьуэгъэрэ закъуэныгъэр кьажьхъэжьыну.

«Адыгэ псалъэ» газетыр кьэзгъэсабэпу сынывзэхъуну сыхуейт мы дыгъэр нуру кьыщепс дуней дахэм гу щыфхуэху фыпсэуну.

ЩОМАХУЭДУСЭ.

Тэрч куей, Тамбовскэ кьуажэм и курыт еджапIэм адыгэбзэмрэ адыгэ литературэмкIэ и егъэджакIуэ.

Хьэжыщ кIуэным щIохъуэпс

● Лыгъэ

Ольмезов Абдул-Хьэлим жиIэм я гуапэу йодалуэ «Заман» газетым и редактор нэхъыщхьэ Аттаев Жамалрэ Урысейм и кьэзыгъэсыжьыгъэ гупым и унафэщI Тилов Борисрэ. *Сурэтыр* **КЪАРЕЙ Элинэ** *трихащ.*

«Заман» газетым и хьэщIэщым ди республикэм и журналистхэр щыIущIащ Къэбэрдей-Балъкъэрым щыщу япэ дыдэу дунейм псом и нэхъ дьапапIэ дыдэ Эверест дэжьа Ольмезов Абдул-Хьэлимрэ Урысейм и кьэзыгъэсыжьыгъэ гупым и унафэщI Тилов Борисрэ.

ФИГУ КЪЭДГъЭКIЫЖЬЫщIи, КъБР-мрэ Урысей МЧС-мрэ я ныпхэр абы накъыгъэм и 19-м метр 8848-рэ зи гъагъагъ бгъщхьэм щIигъэуваш.

- Иужьрей зэманым ди республикэм гуфIэгъуэ Iуэхушхэр куэд кьащIощхьу. Аплуэдэщ, псалъэм папщIэ, 2008 гъэм щыIа Олимп Джэгуэхэм Хьущт Ахьмэнбэч щыщу медаль кьызэрыщIихьар, Аккаев Хьэжмурат и жэз медальр, нэгъуэщIхэри, - кьызэIуихащ зэIущIэр «Заман» газетым и редактор нэхъыщхьэ Аттаев Жэмал. - Нобэ дэ ди хьэщIэ Ольмезов Абдул-Хьэлим апхуэдэ фIыщIэ зыхуэфащэхэм ящыщщ. Дунейм псом щынэхъ гъагъ Iуащхьэм дэкIри, абы игъэтыпэщ ди республикэр, ди Хэкур.

АдэкIэ псальэмакъым кьыпищащ Тиловым. Абы игу кьыгъэкIыжащ ильэс 24-рэ и пэкIэ Ольмезовыр и гупым зэрыхигъэхьауэ щытар икIи абы кьыщыщIэдзауэ нобэр кьызэдсым Абдул-Хьэлим хуэпсапIэ нэхъыщхьэм хуэкIуэн щхьэкIэ и кьарун и къарун и зэфIэкIи зэрыщымысхьар.

- КьэзыгъэсыжьыгъэгъэлакIуэ гупым лэжьхэм зэрыщыщIэдзэрэ сэ Эверест сыдэжкIыну зыбжанэрэ я гъэ сихьащ, арщхьэкIэ мылъкукIэ кьызэдэIэпыкъуэн сымыгъэтурэ си Iуэхур кьэнэжьырт, - жиIащ Ольмезовым. - Фыщщэ хуэсщIыну сыкъуейщ щIэгъэкъуэн кьыслухэуэна гугъуехьхэмрэ ахэр кьызэрызэрянэкIамрэ. ДяпэкIэ и мурад нэхъыщхьэхэм ящыщу абы жиIащ хьэжыщ кIуэным.

ЖЫЛАСЭ Замир.

Квас пщэну?

● Налшык къалэ

Налшык къалэ администрацэм зэIущIэ щекIуэкIащ мы гъэмахэм квас зыщIну хьэрычтышIэхэр хуэту.

САТУМРЭ хьэрычэтышIэхэм я Iуэхур гъэкIуэгъэнымкIэ Налшык администрацэм и кьудамэм и лэжьакIуэ Востровэ Ольгэ кьызэрыкIгъэщамкIэ, щыхьэрыпм щыпIэ 35-рэ иIэнущ квас щащу. Санитар-эпидемиологиемрэ мардэхэр ткIийуэ бгъэзэщIэным кьынэмыщIауэ, кьалэм и налог инспекцэм и учетым уэрыньи хуейщ, квас пщынмэ.

Къабзагъэм и мардэм кьегъуэф квасыр зэрыт чейхэр лэчкIэ лагъащIэу, щIыпlалъэкIэ кьызэгъэпэщауэ щытынущ, зэ фIэкIа кьамыгъэсбэп пластикэ стакан цIыкIуэхэр пIыгъынщ, квасыр зыщщ и щхьэцыр зыщIэкъуэу щытын, пыIэ щхьэрыгъынэ зэрыхуейр. ФIагъэр къэзыгъэльагъуэ щыхьэт тхылъри иныгъынэ хуейуэ кьагъуэ. А пшыхьым уэрэд жьыгъэмкIэ щызэпедгъэуэ ныбжьыщIэ псоми Кулыр яткIуат. Абдежщ сэ ятпу абы уэрэд жиIэфу кьыщыщIащр, - жиIащ Жэмаловым. - Куэдым фIыуэ яIэнагъу «Назирэт» уэрэд цIэрыпIэр. Ар зей Кул Мэзан и къуэрылъхуэ Асльэн. Нобэ сэ сыщыуэну кьыщIэкIынкъым, Асльэн и адэшхуэм хуэфащэу якьэмэ. Щылэм игъэзэщIа уэрэдым и псэм щыщ химыльхьауэ пхужьыпэжьыкъ. Абы и закъуэкъым - продюсерри елэIалад клипым. Утезащэу щымыту, псынщIэу зызыхьуэжи теплъэгъуэ дахэхэм щIэщыгъуэ пщIащ ар. Мы уэрэдым зи гуащIэ хэль псоми фIыщIэ фхуэощI, фи лъэпкъ щхьэкIэ гугъу зеврэгъакIуэ.

Абы и ужькIэ кьэпсэльащ Iутlыж Мэжид. Ар тепсэльыхьащ уэрэдми клипми хэхэс адыгэхэр кьэкIуэкIыну кьызэрыздыжэ гупсысэ кьыззэрыхьэ щыIэ бзэуэ кьэпльэту зэрыхьунур.

Зэхуэсахэр клипым еплъа нэужь, Асльэн псалъэ ираташ.

- Ди лэжьыгъэм пщIэ кьызэрыхуэфщIар си гуапэщ. Клип нэхъыфI зыхуэщIын кьыкьуэкIмэ, нэхъыжьхъэми зэрыжаIащи, дыщыгуфIыкIыну ягъэ. Хэхъэзэхуэр мэунэри, зэжжитIыр мэунэхьу», - жеIэ адыгэ псалъэжьым. Абы дытетмэ, ди Iуэхури дэкIынущ. Мыпхуэдэ пшыхь дахэ зэрытхуэфщIамкIэ Iуэхуэм и нэхъри дыгъэгъуэщащи, фIыщIэ фхудощI, - жиIащ Кул Асльэн.

Пшыхьыр уэрэдэр макъамэкIэ ягъэдэхащ Тыркум щыпсэу адыгэхэм я ящыщу КъБКъУ-м щеджэ щIалэгъуалэм.

ДЗЭГЪАЩТЭ Аэмэт.

«ИремыкIуэдыж адыгэр»

● Уэрэдыщ Iэм и лъэтеувэ

- Кьэхъуи кьуажэм дэт курыт школ №1-м егъэджакIуэу сыщылажьэу, ди жьыгъэ ильэсхи 130-рэ щрикъум теухуауэ гуфIэгъуэ пшыхь дгъэзэжащ рырт. Абы Асльэн уэрэд щыжиIэну гукъыдэжи ищIри, программэм хэзгъэхьауэ щытащ. А пшыхьым уэрэд жьыгъэмкIэ щызэпедгъэуэ ныбжьыщIэ псоми Кулыр яткIуат. Абдежщ сэ ятпу абы уэрэд жиIэфу кьыщыщIащр, - жиIащ Жэмаловым. - Куэдым фIыуэ яIэнагъу «Назирэт» уэрэд цIэрыпIэр. Ар зей Кул Мэзан и къуэрылъхуэ Асльэн. Нобэ сэ сыщыуэну кьыщIэкIынкъым, Асльэн и адэшхуэм хуэфащэу якьэмэ. Щылэм игъэзэщIа уэрэдым и псэм щыщ хим

Лъэпкъ гъуазджэм хуэпэж

Лъэпкъым и цIыху пажэкIэ зэраджэр пщIэ зыхуащI, зи цIэр фIыкIэ зыгъэIуфа, зи зэрIэкIымрэ зэчиимрэ бэм яхуэзыгъэлэжьэфырщ. Апхуэдэхэм яхыубжэ хъунущ Щоджэнцыкlу Алий и цIэр зезыхъэ Къэбэрдей къэралдрамэ театрым и лэжьакIуэ, КъШР-м щIыхь зиIэ и артист т. Шэджэм къалэм щIыхь зиIэ и цIыху Къэжэр Борис.

ЛЪЭПКЪ гъуазджэм зегъэужьыным хэльъхьанегъэ ин хуэзыщIа, илъэс 34-кIэ а Iэщlагъэм ирилэжьа Къэжэрым и творчествэм теухуа пшыхь иджыблагъэ щыIэхэтащ Шэджэм къалэ дэт курыт еджапIэ №2-м. Ар къыхэгъэгъэнэщащ а школым адыгэбзэмрэ литературэмрэ щезыгъаджэ Вэрыкъуэ Мадинэрэ ар зи унафэщI 8-нэ «Б» классым щIэс цIыкIуэмрэ.

Гуфlэгъуэ зэхьихьэм хэтащ КъБР-м щэнхабзэмкIэ и министр Фырэ Руслан, Къэбэрдей драмэ театрым и унафэщIым и къуэдзэ Бэрэгъуэ Руслан, Шэджэм куей администрацэм и Iэтащхьэм и къуэдзэхэу Уэдыжь Хьэсаншрэ Урыс Асльэнрэ.

Гурыщlэ дахэхэр псэм къыщызыгъэуш макъамэ щабэр кьоIури, гуфlэгъуэ зэхьихьэр адыгэ кьафэкIэ къыззIуах. Я1эуу утыкум зуихуит зыхуащIа, еджапIэм и унафэщI Къэбжьыхь Артур зэIущIэм кърихьэлIэхэм фIыщIэ яхуищIри, пшыхьыр зи цIэкIэ зэхаща Къэжэр Борис екъуэхьуащ и зэфIэкIым адэкIи хигъахьуэу иджыри куэдрэ утыкум итыну, и роль гъэщIегъуэнэхэмкIэ цIыхухъэр игъэгуфIэу, игъэнэщхьеиуэ, игъэгупсысу...

Хэк1ylI нэскIэ Тхьэр я жьлэм къыхуэупсауэ къыззэралытэр, кIудым щапхьэ яхуэхъуи дуней тетыкIэ екIу зэрилэр, и дэтхэнэ ролри къыззэрехьылIэр, узыгъэIущ, гъащIэм уху1эуущий псалъэ пэж куэд утыкум зэрыщыжилэр икIи, апхуэдэ щIыкIэкIэ цIыхубэм ЕймрэфIымрэ зэхащIыкIыу игъэсэнкIэ и Iэщlагъэм кърит Iэмал нэхъыщхьэу езы Борис кы-

● Пшыхьхэр

Къэжэр Борис *(я кум дэсщ)* Шэджэм щагъэлъапIэ.

зэрыщыхьужыр - нэгъуэщI куэдми еджакIуэхэм гу лъатэрт.

- Курыт еджапIэр кьиуха нэжь, Борис советыдэм хэту кьулыкъу щищIащ Германием. Армэм кьикIыжри, лэжьэн щыщIидзащ Налшык дэт «СКЭП» заводым. Щапхъэ игъэлъагъуэу зэрылажьэм щхьэкIэ «Лэжьыгъэм щыпэрыт» медаль къыхуатгъэфэщащ. Зыпэрыт Iэнатlэм екъулIэми, щалэм игу ихуртэкъым куэд льандэрэ и гущlэм щигъафlэ хъуэпсапIэр - артист хъуиж, икIи 1970 гъэм Борис яхэхуащ гъуазджэм и щэхухэм хуеджэжьу Москва кIуэ щIигу игъэзэщIащ. Щэджэм Аминэ сымэ гъэхуаеу кьеджащ артистым и усэхэм, абыхэм ящыщ щым къытращIыкIа уэрэди ягъэзэщIащ.

Адэкlэ Цей Фатlимэ зи унафэщI школ драмкружокым хэт цIыкIуэхэм псысэхэм къытращIыкIа тепльэгъуэхэр Iэ1эу ягъэльэгъуащ.

КъБР-м щэнхабзэмкIэ и министр Фырэ Руслан къыщыпсальэм кьыхигъэщащ зэIущIэр нэгъэкIуэу, дахэу къыхэрыхэргъэпсшар. «Зи щалэгъуэхэм апхуэдэ псальэ гуапэхэр къыпхужаIэныр, абыхэм я пщIэр куэд и уасэщ, - жиIащ Фырэ. - Сэ шэч къытезмыхьэу схужыIэнущ Къэжэр Борис нобэ къыхуащIа гульытэгъ хуэфащэ дыдэу зэрыщытыр. Ар зи Iэнатlэм псэмыблэжу пэрыт, гукIи псэкIи театрыр къыхэзыха артист щэджащэщ. Абы хуэдэ щIыху зэчиифIэхэр лъэпкъым куэду кьытхэкIыну Тхьэм жиIэ!»

Апхуэдэу хъуэхъу дахэхэмкIэ, псальэ гуапэхэмкIэ зэIущIэр къыззэщIгъэпэщахэм ар зытеухуами зыхуэпъэащ Бэрэгъуэ Руслан, Уэдыжь Хьэсаншэ, еджапIэм адыгэбзэмрэ литературэмкIэ и кафедрэм и методист Щоджэн Риммэ, егъэджакIуэ Щоджэн Аринэ сымэ.

Пшыхьыр зытеухуам псалъэ щратым, кьыхуащIа пщIэм и щхьэр лъагэу зэрыригъэIэлъагъуэр жиIаш икIи апхуэдэу дахэу, екIуу утыкум ит щIэблэ зиIэ жьлэм и цIыр фIыкIэ куэдрэ зэрыпIунрэ щэч къыззэрытримыхьэри къыхигъэщащ.

ЗэIущIэр къыззэзгъэпэщащэм Къэжэр Борис саугъэтхэр тыгъэ хуащIащ икIи гуфlэгъуэ зэхьихьэр джэгу дахэкIэ зэхуащIыжащ.

ЩОДЖЭН Иннэ.

● Хъыбар гуапэ

Урыс Олег Германием къыщыхожаныкI

Германием щекIуэжкIащ дзюдомкIэ ветерацэм я дунейпсо чемпионат. УФ-м и командэ кьыхэхам хэту абы щыбзащи ди лъэпкъэгъу, дунейпсо классымкIэ спортым и мастер, СССР-м, Урысей Федерацэм, Европэм я чемпион Урыс Олег.

НЭХЪАПЭМ тренер цIэрыIуэ Ныр Сеф и гъэсэну щыта спортсменыр килограмми 100 зи хьэльагъэм я щхьэзакъуэ зэпеуэм жэ1 медалыр кьыщIихащ. Гуп зэхьэзэхуэм Урысей Федерацэм и командэм яго уплIэр щиубыдыным Урыс Олег хъыхьэныгъэшхуэ хуищIащ.

ЖЫЛАСЭЗамир.

Иджыблагъэ Италием алыдж-урым бэнэкIэмкIэ зэпеуэ щекIуэкIащ. Абы кърихьэлIащ дуней псом щынэхъ льащ бэнакIуэхэр.

УРЫСЕЙ Федерацэм и командэ кьыхэхам хэту зэхьэзэхуэм щыбзнащ зыбжанэрэ и екъулIэныгъэхэмкIэ ди республикэм и пащIэр зыIэта Щоджэн Олег. Иджыри медалынщэу абы къигъэзэжа-къым. Килограмм 84-рэ зи хьэльагъэм я гупым абы жэз медаль къыщихащ.

А махуэхэм ирихьэлIэу - накъыгъэм и 28 - 31-хэм - Йошкар-Олэ щызэхащIа щекIуэкIащ спорт бэнэкIэмкIэ зэхьэзэхуэ. Илъэс 23-м нэс зи ныбжь спортсменхэм алыдж-урым бэнэкIэмкIэ я Урысейпсо зэпеуэм кьрихьэлIащ къэралым и спортсмен нэхъ льащIэхэр.

Къэбэрдей-Балъкъэрым и цIэкIэ абы щыбзнащ ди спортсменитI. Апхуэдэу килограмм 66-рэ зи хьэльагъэм я деж дыжьын медалыр кьыщIихащ Абдулин Асльэн. Килограмм 96-рэ зи хьэльагъэ Къарэжь Заур ещанэщ.

КЪЭХЪУН Бэч.

● Алыдж - урым бэнэкIэ

Ди щIалэхэм я зэфIэкI

пеуэм кьрихьэлIащ къэралым и спортсмен нэхъ льащIэхэр.

Къэбэрдей-Балъкъэрым и цIэкIэ абы щыбзнащ ди спортсменитI. Апхуэдэу килограмм 66-рэ зи хьэльагъэм я деж дыжьын медалыр кьыщIихащ Абдулин Асльэн. Килограмм 96-рэ зи хьэльагъэ Къарэжь Заур ещанэщ.

КЪЭХЪУН Бэч.

Лъагапlэхэм унэсын папщIэ

● Щlалэгъуэ

«Спортсмен цIэрыIуэхэр - сабий цIыкIухэм» кьыхуеджэныгъэм щIэту Iащlхьэмахуэ Iьапэ и «Щыгуиблъ» хьэщIэщым псапащIэ Iуэху иджыблагъэ щрагъэкIуэкIащ. Абы хэтащ Нартан къуажэм щыIэ еджапIэ-интернат №5-м, Эльбрус поселкэм и «Iуащхьэмахуэ» сабий-ныбжьыщIэ спорт школым я гъэсэныгъэ, зи цIэкIэр дыщэпскIэ тхьшэм хатха, республикэм и спортсмен цIыхуэ Хъушт Асльэнбэч.

Льыуаэ Тимур, Шаваева Мыхъут ар, Гъу пэ Елдар, Заруцкий Александр, Джудович Миодраг, Лорие Давид сымэ.

СПОРТСМЕНХЭМ сабийхэр ятхьэкъуаУэ я гъащIэм, спорт Iуэхум щIыщ пычыгъуэ гъэщIегъуэнхэр хуаIуэтащ, цIыкIуэр зыщIэупщIахэри жеящынышу кьагъэнакъым. Сыт хуэдэ спорт лIэужьыгъуэми ехьулIэныгъэ зыщыIэрыбгъэхьэн, льагапIэхэм унэсын папщIэ, ерыщу абы ухуэжьуэн, зэпIэзэрыту, зи нэIэ ущIэт гъэсакIуэм и ущиехэр гъэзэщIэн зэрыкуейр щIэблэм жраIащ, кьащхьэ щIэнтхьэкIуэр ияратащ.

Апхуэдэ зэпсэльэныгъэ гуапэм иужькIэ «Щыгуиблъ» ООО-м и унафэщI Исакъ Жаннэ фIыщIэ яхуищIащ Эльбрус поселкэм и администрацэм и тхьэмадэ Курданов Уэзир, КъБР-м Спортымрэ туризмэмкIэ и министерствэм я лIыкIуэхэм, УФ-м Бгы-льыкIэ спортымкIэ и федерацэм и техническэ директор Ипатов Леонид, спорт еджапIэхэм я тренерхэмрэ гъэсакIуэхэмрэ, спортсменхэм. Кърахьэжьа Iэхум кьыззэрыпащэнкъ, ар я деж1э хабзэу зэрыщIэфIыуэнкъ абы кьыхигъащ.

ХьэщIэм я Iэ зыщIэда тыгъэхэр сабийхэм ияратащ, я гъусэу фэеплъ ёурэ тхэр зытрагъэхащ. Адэкlэ цIыкIуэхэр Iэнэм ирагъэблэгъащ, абы кьыдэкIуэуи щIыпIэ эстрадэм и уэрэджвIыкIуэхэм я нэгу зрагъэжьащ.

УЭРДОКЪУЭ Гуланэ.

● Нобэ урыс усакIуэ щэджащэ Пушкин А.С. къызэралъхурэ илъэс 210-рэ ирокъу

Ар уахътыншэ зыщIар

Урысейм и машIэкъым зи цIэр дыщэпскIэ тхыдэм иратха щыху гъуэзэджэ хэр. Абыхэм ящыщ Пушкин Александр Сергеевич. А усакIуэ щэджащэм нлэжьам, хуэзфIэкIам абы и лъэпкъ щэнхабзэр куэдкIэ япэкIэ ихъыIуэтащ. Араш ар дIэщIыгъуитI хъуауэ урысхэм ину щIагъэлъапIэр.

Ди къэралым щыпсэу адрей лъэпкъхэми Пушкиным нлэжьар, итха-хэр, абыхэм яхэлъ гупсысэ гъуэзэджэхэр гурэ псэкIэ кьащтащ икIи езыхэм я гъащIэм, я щэнхабзэм, литературэм ахэр куэуэ хащIащ.

ЦIыхур ПСЭ ЖУ хуэлэжьэн хуейщ езыр кьызыхэкIа лъэпкъым. Ар ящыщ лъэпкъым. А къэхъыным пылъ жэуаплныгъэм куэдкIэ хохьэу, цIыхур зэрIэкIыщхуэ, зэчий зыбгъэдэлъу щытмэ. «Пушкин» жьпIэмэ, уигу кьэкIыр щхьэхуитныныгъэр лъагэу зыIэт, ныбжьэгъуэгъэ быдзэр зыгъафlэ, лъагъуныгъэ дахэр зыгъэбжьыфlэ, дунейм нехугъэу, гъащIэ зиIэу тет псоми псэ хьэлэлкIэ захуэзыгъаз, дыгъэ нэбзийр зи тхыгъэхэм кьыхэпс усакIуэщ.

Нэхъапэми Урысейм иIащ усакIуэ цIэрыIуэхэр, ауэ абыхэм ятьэкIакъым Пушкиным хуэдэу я макъыр лъэпкъ псом деж нагъэсIын.

УсакIуэшхэр щIакIуэ кIапэ тету зэрауэкIрэ илъэсиI 172-рэ мэ хъу. Абы и гъащIэр зыхьа шэр нобэ гъуэгу тетщ, усакIуэр фIыуэ зыльъагъэхэм я гум уIэгъэ тридзэу. Ауэ щыIэщ а пщIы а уIэгъэм еIэзэф «дохутыр» - ар езы Пушкиным и тхыгъэ гъуэзэджэхэу уахъ тыншэ хьуахэрщ. Нищ абыхэм я зэфIэкIыр: зи кьару щIихам кьаруущIэ хатьхьэж, зи зэфIэкI ужьыхам и тегушхуэныгъэр кьаръщIэрэщIэж, зи гур зыухам аргуэрр фIэщхъуныгъэ хаIэхьэж. ЦIыхупсэр ягъынт, ягъэ хуабэ абыхэм.

Гурыщlэ кьабзэжэр кьаръэуш. Нэхъгъэм, гуапагъэм дыхураджж. Апхуэдэу щыгытинуц дяпэкIэ ипъэсинщэжэр дэкIа нэужьи, ар щхьэкIэ жьпIэмэ, Пушкиным джа кьыщыщэпкъуа хъуащ урыс лъэпкъыщхуэм фIыгъуэу хэль псори. Араш ар уахътыншэ зыщIри жьы зымыгъэхъыри.

Адыгэ литературэм, абы щыщу усыгъэм, Iупщlу хьибольгъуэу урыс усакIуэм игъафlэу щыта гупсысэхэр, темэжр, усэкIэхэр. ЖьпIэ хьунущ ди усыгъэм и щIэдзапIэм деж щыта ди усакIуэхэр зыдэплъейуэ, абыхэм зы-зыхуэгъазэу, дэIэпыкъуэгъу кьахуэхъуу яIа егъэджакIуэхэм псом япэу Пушкиныр яхэтауэ. Абыхэм ящыщу зымэ кьыпикIухьаакъым урыс усакIуэшхэм, псори щыщэсащ Пушкиным деж, псоми зыхащIащ абы и псальэр. Щоджэнцыкlу Алий, Кьищокъуэ Алим, КIуащ БетIал сымэ, абыхэм нэхъыпэ нэхъыщIэхэмэ Пушкиным и усыгъэхэр я щапхъэу, я гъуэгугъэ-лъагъуэу щытащ икIи щытщ.

Пушкиным и творчествэм фIыуэ щыгъуазэ усакIуэхэм ящыщу куэд щыIэу кьыщIэкIынкъым абы хуэгъэзауэ усэ зымытха. Ар и щыхьэтщ усакIуэр зэпымыууэ Пушкиным зэрыщIэгупсысым, и тхыгъэр сыт щыгъуэ я пащхьэрыпхьу зэрыщIытм. ЛIэщIыгъуэкIэрэн щытынущ апхуэдэу, Араш щэджащэ жьыхуаIэр.

Урыс усакIуэшхэм сэри хуэстхащ усэ зыбжанэ. Абыхэм ящыщщ мыр.

Пушкиным и ныбжьэгъуэхэр

УсакIуэр
И псэм еджэу тельт...
«Кьыщlэфщэт си ныбжьэгъуэхэр, - Жеlэ. - Сгъагъужынт...
Сэ сажкIыж абыхэм,
Сигу кьыщIитхъыу...
Сыт хуэдэу фIыуэ
Сгъагъурэт сэ ахэрI..»
Ар бауэрт хъыбзэ,
Ауэ и ныбжьэгъуэхэр
Зэрыщlыхьхьэу,
Щымри яхъэпгъащ.
Абыхэм нэкIэ
Iэплlэ кьахуищIыжри,
И дохутыр Даль

Ар гуапэу хуеплъэкIащ:
«Пжь льапIэ дыдэу
ГъащIэм щызэпIахэр
Ныбжьэгъу гупитlщ:
Мо щIэкIыжьахэр - зыуэ,
Етlуанэр - мис, уолъагъур,
Мы си тхьитхъэрщ,

Къутахуэу нIэм пащтыхьыгъуэм
Тетхауэ ди цIэхэр т етынщ!

Гъэр

Сэ сисщ мы хьэпс кIыфIу зыIутым гъущI хъар.
Бгъэ шыру яубыду гъэрыпIэу къэхъуар -
А зырщ си ныбжьэгъуэр, щхьэгъубжэм кьыIусщ,
Лы цIынэ гъы защIэр, есауэ, и Iусщ.

ЙоуIур, хьифIедзэ, щхьэгъубжэм кьыдопIть,
НэщхъеIщ ар, зыгуэрхэр ищIэну игу кьопIть.
Кьызоджэ ар кIийуэ, хэмыту щIегъуэж,
Кьызжи1у кьысфIощIыр: «Дыгъэпъхэтэж!

Дыкьуалэ щхьжунтщ дэ, си къуэш, дегъэжьэж!
Пшэм адэкIэ къуршхэм я щыгу дигъэхьэж,
ЩхъуантIэпсу тенджкьэхэм я щIыпIэм дыкIэнщ,
Жьы хунтымрэ сэрэ фIэкI здэщымыIэн!»

ЗэзыдзэкIар
КЪАГЪЫРМЭС Борисц.

НАЛО Къарэ Мыхьэмэт и пхъур

И ныбжьыр илъэс 85-м ипту, курыт еджапIэ хьапсэу сымаджа нэужь, 2009 гъэм мэкъуауэгъэщ и 3-м дунейм ехьжащ адыгэбзэр кьыпIэхъэ щIэрыпIэм егъэщIыжу щIэрыIуэ Нало Къарэ Мыхьэмэт и пхъур.

Нало Къарэ Лэскэн районым хьыхь Хьэтуей къуажэм 1925 гъэм щIыщыIэм и 1-м къыщалъхуащ. Къуажэ пэщIэдзэ еджапIэр кьиуха иужь, ар Налшык дэта мэкъумэш техникумым щIэтIысхьат, арщхьэкIэ зы илъэс фIэкIа абы щемыджкъуэ нэмыщI зэрыпхъуакIуэхэр ди къэралым къытеуэри, техникумыр зэхуащIыжащ. 1942 гъэм щIытI щыIэхэм яхтащ Къарэ. Иужькlэ Iэщ дохутыр Iэщlагъэр зригъэгъуэтри, «Шэкэр» колхозым щылэжьащ. 1947 - 1948 гъэхэм Налор егъэджакIуэу щыIащ Зольскэ станицэм. 1948 гъэм Хьэтуей игъэзэжащ, пионерводжатэу лажьэуэр 10-нэ классри къиухьжащ. 1952 гъэм абы (экстернэу) педучилищэм Iэщlагъэ щызригъэгъуэтащ, зэрылажьэм хуэдэури, пединститутым заочнэу щеджащ.

1954 - 1969 гъэхэм Къарэ Арщыбан къуажэ школым урысыбзэмрэ литературэмкIэ щригъэджащ. Жьлэм пщIэ зэрыщIэм и щIыхьэту, зыбжанэрэ къуажэ Советым и депутату хахащ.

Нало Къарэ гъащIэ тынш къэзыгъэщIахэм ящыщу пхужьIэнкъым. Ар ебланэ классым щIэсу арат политикэ зэхэзэхуэм хиубыда и адрэ щагъэтIысам. Ар и щхьэусыгъуэу хьыджэбз цIыкIур комсомолым кьыхагъэкIащ, арщхьэкIэ и адэр зэрагъэзэхуэжам ту, 1948 гъэм хагъэхьэжащ.

Гугъуехь псоми ебжьыуэфащ цIыхубз хуащ. 1958 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым къиухащ, 1967 гъэм КПСС-м хыхьащ. 1969 гъэм Налшык къэIэпхъуэри, курыт еджапIэ №3-м и щэнхабзэ и литературэмкIэ щригъаджэу щIидзащ, а зэманым Iэщlыб ящIауэ щыта анэдэлъхубзэм куэди дригъэхьэхьажащ. 1975 гъэм егъэджакIуэхэм я щIэныгъэр щыхагъахьуэ институтым и методисту ар ирагъэблагъащ. Пенсэм кIуэху, 1980 гъэ хьухуикIэ, Налор абы щылэжьащ. И псэр дзэзыхьэха Iэщlагъэр Iэщlыб хуэмыщIу, ар пенсэм щыкIуэ илъэсыкI къыщыщIидзауэ 1988 гъэ пщIондэ экономикэ-правовой лицейм гъэсакIуэу щыIащ.

Сыт хуэдэ Iэнатlэми хьэлэлуэ, гуащIафIэу бгъэдэта Нало Къарэ кьыхуагъэфэщащ «УФ-м егъэджакIэ-гъэмкIэ и отличник», «Къэбэрдей - Балъкъэрым щIыхь зиIэ и егъэджакIуэ», «1 категорие зиIэ егъэджакIуэ» щIэ лъапIэхэр, «Лэжьыгъэм и ветеран» медалыр, Урысейм и Къэбэрдей-Балъкъэрым Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ я министерствэхэм кьабгъэдэкI Щыхь тхыльэ зыбжанэ, нэгъуэщIхэри.

Нало Къарэ зэрыегъэджакIуэ гумызагъэм кьыдэкIуэу, езыр зыгъэпIейтей, цIыхухэм гу зыльIэригъэтэну хуей Iэхуэгъуэхэм теухуауэ тхыгъэ куэд зи къалэмыпэм кьыщIэкIа гупсысакIуэщ. 1987 гъэм кьыщыщIидзауэ абы итхауэ тхыгъэ куэд «Адыгэ псалъэ» газетым къытехуащ.

ЕгъэджакIуэ гъуэзэджэ, цIыху гуапэ, гупыпэ зи лъагэ зиIэ ныбжьэгъу пэж Нало Къарэ ар зыщIыхуу, кьыдэлажьэу щытахэм зэи ящыгъуупщIкIыным.

КъБР-м Егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ и министерствэ, Щэнхабзэмкlэ и министерствэ, Къэбэрдей Адыгэ Хасэ, «Адыгэ псалъэ» газетым и редакцэ.

Къытфlощl нобэми ди гъусэу

● Гъэтъегъуэныгъэ

Сурэтыщl гъуазджэмкIэ Налшык дэт музейм щекIуэкIащ КъБР-м щIыхь зиIэ и сурэтыщI Сындыкъу Тобий (Анатолэ) и фотолъ кьащIэрагъэнщащ гъэльэгъуэныгъэ. Лжьыгъэм сыт щыгъуи хуэжьыдэр щIыху гуащIафIэм сурэт дахэ куэд и Iэдакъэм кьыщIэкIат, ауэ, ди жагъуэ зэрыхуэщIа и кьару иныыгъуэу дунейм ехьжащ.

ЗэIущIэм зыкърагъэхьэлIащ КъБР-м щэнхабзэмкIэ и министр **Фырэ Руслан, УФ-м** щIыхь зиIэ и сурэтыщI **Тхьэкlумашэ Михаил,** Ветеранэм я Налшык къалэ советым и унафэщI **Абдуллаев Мустафа,** Налшык и Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ **Ефэнды Джылахьэтэн,** КъБР-м и СурэтыщIхэм я зэгухьэныгъэм и унафэщIым и къуэдзэ **Бгъэжьнокъуэ Заурбэч,** КъБР-м Щэнхабзэмкlэ и фондым и унафэщI **Вэрокъуэ Владимир**, Сындыкъу Тобий и Iэдакъэщ1эжькIэхэр фIыуэ зыльагъуэ, зыуасэ зэрыхьэхуэ.

Гъуазджэмкlэ музейм и унафэщI **Жантудуевэ Елизаветэ** зэIущIэр къыщыщэIуихым къыхигъэщащ ди лъахэм сурэтыщI лъэрыкъ куэд къыщыунэхуным Тобий и гущlэ зэрыхэльыр икIи адэкIэ псальэ иритащ КъБР-м щэнхабзэмкlэ и министр **Фырэ Руслан.**

- Сындыкъу Анатолэ сурэтыщI гъуазджэм лэжьыгъэшхуэ кьыхинащ. Абы хуэзфIэкIащ езым и Iэдакъэщ1эжькIэхэри ди пащхьэ кьрихьэхи, художник ныбжьыщIэхэри игъэсэн, - жиIащ министрым. - Зэрытлъагъущи, нобэрей зэIущIэм цIыхушхуэ кьеклIуэлIащ, Анатолэ цIыху гъуэзджэу, кудым фIыуэ я1ьагъуэ зэрыщытам и цIыхьэту. СурэтыщI цIэрыIуэм и лэжьыгъэхэр кьытщIэхуэу щIэблэм егъэщIыхуэ хуейщ.

Апхуэдэу министрым фIыщIэ хуищIащ КъБР-м и СурэтыщIхэм я зэгухьэныгъэм жэуап зыхь и секретарь, искусствовед **Сындыкъу Нелли,** и щхьэгъусэ Тобий и фэепльэр хуэсакъыу зэрихъэрэм папщIэ, икIи Щэнхабзэмкlэ министерствэм и Щlыхь тхыльыр иритащ.

Ефэнды Джылахьэтэн игу къигъэкIыжащ Тобий дзэжьакIуэшхуэу икIи ныбжьэгъу пэжу зэрыщытар, лъэжь дахэ гъуазджэм къызэрыхинар. **Абдуллаев Мустафа** жиIащ Сындыкъу Анатолэ и яужь ихьа Iуэхур кьыдэхъуу, зэфIэкI ин бгъэдэлъу зэрыщытар абы и гупсысагъэм зэрифIыщIэр.

- Анатолэ фортепианэ еуэу хэт емыдэIуэнрэт? - жиIащ **ТхьэкIумашэ Михаил.** - Цыхуфlт, хьэл-щэн дахэ хэлът. Къызэрытхэмытыжрэ илъэс 1ощI ихуэн, ди къытфIощI Тобий нобэми ди гъусэу, кьыдэлажьэу, и сурэтхэри и нэгум щIэтщ.

Сурэтыщlхэм я зэгухьэныгъэр щыIэхукIэ Сындыкъу Тобий и лъэжьыгъэхэр зэрагъэлъэгъуэнур жиIащ **Бгъэжьнокъуэ Заурбэч** икIи кьыхигъэщащ абы и гъэсэнхэм зэращыщыр дуней псом цIэрыIуэ щыхьэа сурэтыщI Сэвкlуий Хьэмид.

Гъэльэгъуэныгъэм и кIэухыу Сындыкъу Нелли жиIащ Тобий адэщхуэ хъуну щIэхъуэпсу зэрыщытар, апхуэдэ насыпыр абы иларгъуну кьыхуимыхуэ-ами и къуэрыльху Сындыкъу Катя адэщхуэм и лъагъуэм зэрытетыр.

Тхыгъэри сурэтри
ТАБЫЩI Динарэ*ейш.*

Гъэльэгъуэныгъэм кърихьэлIахэр Сындыкъу Нелли и гъусэу.

Ныбжьыщlэ 800-м щIигъум поплъэ

● Узыншагъэ

Щыкlуухэм я гъэмахуэ зыгъэпсэхугъуэм сыт и лъэныкъуэкIи хуэхъэзырыр «Iэгъэпыкъу» сабий зыгъэпсэхупIэ центрым.

МЫ ГЪЭМ абы Къэбэрдей-Балъкъэрым, гъунэгъу республикэхэм я щIакъуэу, Москва, Санкт-Петербург, Дон Іуг Ростов къалэхэм, Якутием къраша сабий 800-м нэблагъэ я зыщIагъэм щыкIэтыпIэныгъ. Илъэскъуэ льандэрэ зыпыщIа Астрахань къалэми сабий 350-рэ кьикIынущ.

Центрым и унафэщI Бжыкlыий Сураждин кьыззэрыджIамкIэ, щыкlуухэм я узыншагъэр щрагъэфIэкIуэным я Iуэхущlапlэр нэсу хуэзрагъэпэщащ. Зэи къэмыхъуауэ, мы илъэсым «Iэгъэпыкъу»-р япэу хагъэхьащ КъБР-м Iэжьыгъэрэ социальнэ зыужьныгъэмкIэ и министерствэм ирегъэкIуэкIа лотерее гъэджэгуГъэхэм икIи зэкIэтыкIуэу щэнейрэ сом мин 300, 500, 700 кьихьащ. Ар кьахуэсэбэпащ зыгъэпсэхупIэм и хъурейгъыр, стадионыр, гъэмахуэ псом сабийхэм ирагъэшхьну ерыскъыпхъэхэр щагъэхъумэну щыIалъэхэр зыхуэят хуагъэзэнымкIэ.

Центрым щрагъэкIуэкIыну нэгузыужь зэIущIэхэм кьимыдэкIэ, гъэмахуэр икIыху сабийхэм ди республикэм и щIыпIэ нэхъ дахэхэр ирагъэльагъуну. Урысеим и Президентым кьыбгъэдэкIыу мы Іуэхущlапlэм тыгъэ кьыхуащIащ зыпIпIыхьакIуэхэр кьыззэрашэкI автобусыщхэу.

ЛЪОСТЭН Муэ.

Зыгъэпсэхугъуэ махуэм Малъхъэдис

● Цыхушхуэжэм я гупсысэхэр

Пэжырщ псоми я пэщIэдзэри я кIэухри

●ЕгъуджакIуэ нэхъ Iущыр псом нэхъри нэхъ мащIэрэ дауэращ.

РЕСКИН Джон.

● Зи къуэшыр фIыуэ зымыльагъуу, «ДыкъэзыгъэщIар си фIэщ мэхъу» жызыIэм нцIы еупс. Махуэ къэс зыщIыгъу и къуэшыр фIыуэ зымыльагъум зэи и нэгу кьыщIимыдза Тхъэр дауэ фIыуэ зэрильагъунур?

ИОАНН IV.

● Уи жагъуэ къэзыщIам узэрыхуирыкъужму Iэмалыр - абы къуищIам хуэдэ иумыщIэжьынырщ.

АВРЕЛИЙ Марк.

●Дунейм тет псоми я пэщIэдзэри я кIэухри пэжырщ. Пэжыр щымыIамэ, зыри щыIэнутэкъым. Абы къыхэкIыI, щIыху Iущхэм пэжыр налкъуту къащохьу.

КОНФУЦИЙ.

● Псэущхьэхэм теухуауэ

Дзыгъуэхэм я бзаджагъыр

ДЗЫГЪУЭХЭМ я бзаджагъымрэ я губзыгъагъымрэ здынэсыр сысабийуэ къэсщIащ. 1928 гъэм дэ унэ ныкъуащI къэтщэури, дыIэпхъуащ хуэмурэ зэдгъэпэщыжьну. Унэр и кIэм зэрынэмысам кьыхэкIыу, пщантIэм пхъэнкIий щыIэтельт, Iутхыну дыунэмысу. Арати, пхъэнкIий зэтелым дзыгъуэ хищIащ.

Джэд зыбжанэ диIэти, ахэр абгъуэм щыкIэцIу тхуегъасэртэкъым, бжьыб льабжьэм тIысыпIэ щащIауэ я джэдыкIэхэр абдеж кьущыдгъэуэтыжыр т. Зэман дэкIри, джэдыкIэхэр кIуэду хуежьащ. Зы махуэ гуэрым ди анэм кьыджиIащ джэдх эм дакIэлъапIлъ, кIэца нэужь, джэдыкIэр здэкIэр къэтщIэну.

Джэдым и кьакъэ макъыр зэхэсхри сыжащ, джэдыкIэ «тхуиГъэхьэзырамэ» сепIлъыну. Сльэгъуар тельыджащ. Зы дзыгъуэм и кIапэмкIэ ильэфырт зи ныбэгур дзгъэзеяуэ щыIь дзыгъуэр. Нужьрейм и ныбэм тель джэдыкIэр и льакъуэхэмкIэ иIыгъ. Сыкъыкъэралъагъуу, джэдыкIэр къагьанэри, дзыгъуитIри щIэпхъуэжащ. Кьэзгъуэтар мамэ щыхуэхсыжьм, сльэгъуар щыжесIэжьым, игъэщIэгъуащ икIи джэду лыыхъуэ ежьащ.

Ди анэм кьыгъхуихьа джэдым хуабжьу игу иритхьат ди дёж щыпсэуну. Сыт щхьэкIэ жыпIэмэ, дзыгъуэ ди куэд хъуат.

Зэгуэрым папэ пхъэнкIий дэтщIну кьалэн кьыщIащIащ. Ди гъунэгъум я гу щыкIур кьеIытхауэ пхъэнкIий щыдэтщым, дзыгъуэхэм я «хэщIапIэр» кьэдгъуэтащ. Ар джэдыкIафэкIэ дахэу кьэщIыхьат.

Абы и ужькIэ куэдрэ згъэунэхуащ сэ дзыгъуэхэм я Iущагъыр, ауэ сипхъу Наташэ кьыхжиIэжар хуабжьу телыыджэ сщыхъуащ. Ар щIэныгъэ-кьэхутакIэ институтым лаборант нэхъыжь у щылажьэрт. Лабораторэм къэхутэныгъэ гуэр щрагъэкIуэкIыу, дзыгъуйх, я шырхэри ящIыгъуу, щIагъэтIысхьат. Ахэр литрипщI зэрыхуэр банкI кухэм ирагъэтIысхьащ, дэтхэнэми дзыгъуэхэм халуэ вакцинэм и щIэр зытет тхьыпIыпIэ кIэрыгъэпщIауэ.

Зы пщэдджьыкь гуэрым лаборантхэр пэшым щыщIыхьам, банкIитхум тета тхьыпIыпIэхэр зэрытемытыжым гу льатащ. ИрагъэкIуэкI кьэхутэныгъэм кьызэрызыуд щIэщхъут абыхэм кьащыщIар.

- Хэт Iэрытххэр кьытезытхъар? Сыту пIэрэ зэращIынур? КьэхутакIуэхэр кьэмыс щыкIэ дзэззэкIуэжыфыну пIэрэ кьэхьуар? - а упщIэхэм псэхугъуэ кьратыгъэкъым Наташэ.

Зи тхьыпIыпIэр мыхъеи банкIым Наташэ щыбгъэдыхьэм, кьиIэгъуащ абы ис дзыгъуэ шырхэр тхьлыпIэм зэрыхэльыр. Ар адрей баллонхэм кьытрахарат. Лаборантхэр куэдрэ егупсысащ абы икIи кьагурыIуащ жэщыр щыIэтыIэ щыхьум, зи шырхэм щхьэкIэ гузавэ анэр ахэр зэригъэхуэбэн гуэр кьилъхьуэуэрэ апхуэдизи зи кууагъ банкIым кьыззэрикIар...

Наташэ тхьылъыпIэхэр кьызэщIикъуэжщ, кьритхьыкIыжри баллонхэм кIэригъэщIэжащ.

Лабораторэм щылажьэ псори куэдрэ егупсысащ дзыгъуэм и зэфIэкIм, ар банкIым кьикIыу зэрихьэжам, ауэ ар зэрищIар кьагурыIуакъым. Дзыгъуэми быдзу ихьумэрт езым фIэкIа зыми имыщIэ щэхур.

ПОЛИЩУК Иван.

● Хъуэхъу

Лашынкъей къуажэм щыпсэу Къуэдзокъуэ Амур щIыкIу и ныбжьыр ильэси 7 ирокъу

Мурэ, Мурэ, си Амур,
Узмыльагъумэ, си гур хощI,
Услъэгъуамэ, си гур хохъуэ.
Уэ уи гъащIэр кIыхь Тхьэм тхуищI.
Уи ныбжьэгъуэхэм уэ уефIэкIыу,
Уамыльагъумэ, къыпхуэзэшу,
Нобэ хуэдэу уи дахэгъуэу,
Уэ уи гъащIэр кIыхь Тхьэм ищI.
Уи адэ-анэр къыпхуэгуфIэу
Уи гугъэфIхэр къохъулIэну,
ГъащIэ дахэ уэ уиIэну
Сыпхуохъуахуэ, си Амур.
Уи адэшхуэр, уи анэшхуэр
КъыпхуэгуфIэу упсэну,
Уи гум фIы къэкIыкIэ
Алыхьталэм къуигъэхъулIэ!

Уи адэшхуэ
КЪУЭДЗОКЪУЭ Хьэчим.

● ФщIэуэ пIэрэ?

Джэдкъаз зэз

Джэдкъаз зэзым сэбэпынагъыу иIэр: джэдкъазым и зэзыр зрагъэшхыр балигъ хьуа цIыхурщ. Сабийм Iуагъакуэрэтэкъым, и кIуэцIыр исынущ жалэрти. Джэдкъаз яуклам и кIуэцIыр къраха нэужь, зэзыр кьыкIэрагъэжьыртI, зыпIэныщкIуу зэрыхуабэу ирагъэльэт зкIыр т.

Ар зи хущхъуэр шхалъэ уз зиIэхэщ, зи льатэр язвэ хьуахэрщ. КьищынэмыщIауэ, джэдкъазым и зэз щынэр зи жьэжьейм мывэ, пщахъуэ ирища цIыхухэм сэбэп яхуокIу, мывэр егъэщащэри кьадохьыж.

Зэз цIынэр зыхуемыгъэльэтэххэм ящIэраш: ар якIутэри стэканым иракIэ, нэхъ гурыхь хьун щхьэкIэ, фо хакIэри, хагъэзэрыхь, зы шей бжэмышх изурэ махуэм щэ яшх, шхэным сыхьэт ныкъуэ иIэжу. Апхуэдэу зэпамыгъэууэ яшхмэ, сымаджэр тхьэмахуэ зы-тIум хьужьын хуейщ.

КьимыдэкIэ, зэз якъутар абджым иракIэ, фо халькъэ, зэIащIэри и щхьэр тепIауэ кIыфIыпIэ-щIыпIапIэм щагъэт махунщ-пIлыкIэ, нэхъ зэхэщыпсыхьын щхьэкIэ. Зэзыр зыхэщыпсыхьа фор бэга, шын хьуахэм щахуэмэ, егъэхьуж.

Джэд нэгэгъум и фэр

Джэд нэгэгъум и фэр кьыззрагъэсэбэпыр: джэд яуклам и нэгэгъур сэкIэ тIууэ зэгуаупщIыкIри екхъур кьрах, итIанэ фэ пIащIэ фIейр кьытрах, ямыльэсу жьауапIэ-хуабапIэм щагъэгъу. Нэгэгъуфэр гъуа нэужь, щэщэгъуафIэ мэхъури, ар яущэ, яухэунщIыкь, кьэп гъущэ цIыкIу м иракIутэри, гъущапIэм щыфIэдзауэ зэрахьэ.

Кьэщагъэсэбэпынум деж псывэм хакIутэри, хьэкум темыту дакьикьэ 25-30-кIэ щагъэтщ, итIанэ язык. Мис а кьыщIихам, стэкан зырызурэ гунэщIу махуэм щэ ирагъафэ зи ныбэ, шхалъэ узхэр. Зи ныбэ узхэр нэгэгъу ущэбар щэ гъэпщтам хэкIутэри ирагъафэу щытащ. Зэ-тIэу Iэгубжьэ изурэ ирафмэ, ныбэуэр ирзэхьужат. Щрафыр гъуэльныжыгъуэм ирихьэлIэт.

КЪУБАТИЙ Борис.

НапэкIуэцIыр зыгъэхьэзырар НЭЩIЭПЫДЖЭ Замирщ.

● Теплъэгъуэ хэр

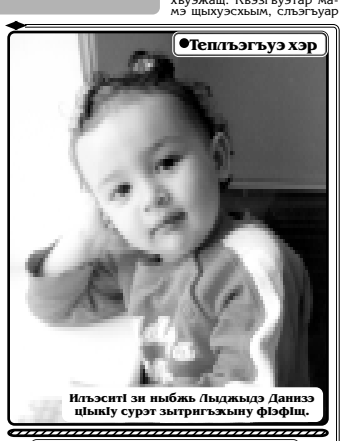

ИлъэситI зи ныбжь Лыджыдэ Данизэ цIыкIу сурэт зытригъэжьну фIэфIщ.

● ПщIыхьэпIэхэм къарыкIыр

Пхъы

♦ Пхъы плъагъуэ, зыужьынигъэм, узынщагъэм я нэщэнэу зрагъэ.
♦ Хъыджэбздэсым пхъы пщIыхьэпIэу ильагъумэ, щIэх дыдэ унагъуэ ихьэнущ.

Жьгъей

♦ Дыщэм кьыхъэщIыкIа ахьшэ жьгъей пщIыхьэпIэу плъагъумэ, забжьынну, дэрэжьгъуэ уиIэну араш.
♦ Жьгъейр дыжьыным кьыхъэщIыкIамэ, фIы лъэпкъ кьыпхуихьынукъым. Унагъуэм псалъэмакъ кьихъуэнкIэ хьунущ.
♦ Жэзым кьыхъэщIыкIа жьгъей уепщIыхьмэ, уи дэрэжьгъуэр пIалъэкIэ ехъухьнущ.
♦ Ар гъуапIлъэм кьыхъэщIыкIамэ, лэжьыгъэ гугъу кьыппэщылъу араш.

ГъуэлъыпIэ

♦ГъуэлъыпIэ уепщIыхьмэ, ущIэгъзавэ Iуэхур тэмэму зэфIэкIыну араш.
♦Зейр умышIэ гъуэлъыпIэм уильэу пщIыхьэпIэу пльагъумэ, уи ныбжьэгъуэхэр уапэмыплъагъэ хьэщIапIэ кьыпхуэкIуэнущ.
♦ЩIыбым дэт гъуэлъыпIэм уильэу уи нэгу щIэкIмэ, уи псэукIэр зэребгъэфIэжкIуэ Iэмал гъуэзджэхэр кьыпхуэкъуэкIыну араш.

● Шхыныгъуэхэр

Губгъуэ бабыщ гьэбэкхъа

Бабыщ гьэкъэбзар зэпкърымыхауэ псы щIыIэкIэ ильэс, хьыдан хьбзэзкIэ ильэщIыж, и щIыбым шыгъу, и кIуэцIым бжьыныху, шыгъу щахуэ. КIуэцIфэцIхэри зыхуей хуагъазэри, и кIуэцIым иралъхьэж. ИтIанэ бабыщыр мэл щэ тхъурымбэм кIуэцIашьхри, IуданэкIэ япхэж.

Ар тхъу кьэпльа зэрыт тебэ куум иралъхьэри, мафIэ мыгущIэм тету зэрагъэдзэкIыурэ тхъуэпльхъуху ягъажьэ. Бабыщыр тебэм кьрахри, шыуаным иралъхьэ, щIигъанэ кьудейуэ псывэ е лэпс щIакIэ, шыгъу хадзэри, и щхьэр тепIауэ мафIэ щIыкIым тету ягъэбэкхъ.

Бабыщыл гъэбэкхъар кьыхах, лэпсыр язри, абыкIэ шыпс ящI. Лэпсым кьытраха дагъэмкIэ бжьыныгъэ гуэдз хьэжьгъэмрэ ягъэлыбжьэ. Шыпсым шатэ тIэкIу щIакIэри, хьэзыр хьуху ягъэбэкхъ.

Iэнэм тратъыуэн и пэкIэ бабыщым Iуданэр кьыхахыжри, Iыхьэ-Iыхьэурэ зэпкърах. Ялэ щIыкIэ шыпсыр тепщэчым иракIэ, итIанэ абы лыр халъхьэ.

Яшх пщтыру, пIастэ е щIакхъуэ щIыгъуу.

«Адыгэ шхыныгъуэхэр» тхьыпIыкIытхьжащ.

Бзухэм я сэбэп

● Дэ къытхуатх

СЭ НИКЭ и цIэу хьэ цIыкIу сиIэщ. ЦIыкIунитIэщ ар. Iущщ икIи гуапэ дыдэщ. Абы уедэхэщIэныр зыпищI щыIэкъым. Дыщафэ кьыщIэльадэу щы Iув кIыхь тепщ абы. Ар апхуэдизкIэ Iувщи, сыт хуэдизмыщIыIагъми, щIымахуэр зи кьехьэльжьIыркъым.

Иджыблагъэ, гъатхэр кьыззрысу, абы и щыр гуабжэ хъуащ икIи зишьыащ. Дунейр тIэкIу нэхъ хуабэ кьэхъумэ, кьэсщынэу мурад сщIащ Никэ.

Ауэ абы сыхунэсакъым. Зы махуэ гуэрым си хьэр дыгъэм кьиргъэпльа асфальтым тельу пщIантIэм ику дыдэм кьигъуэльэхьащ, ауэрэ жеящ.

А сихьэтым бзу цIыкIу гуэр, Никэ кьытетIысхьащ, мыдрейм зышимыгъэхьейм и щым щыщ Iэрамэ кьыхичри льэтэжащ. Унащхъэм деж щащIа абгъуэм зэрыльэтэжыр сльэгъуащ ар. Дакьикъэ зыбжанэ фIэкIа дэмыкIауэ бзу зыбжанэ кьэльэтащ аргуэру. Абыхэм я макъыр зэрызэхихыу Никэ и нэр игъэплъат, ауэ зэтрипIэжри, бзуэхэр зытригъэтIысхьащ. Езыхэри, хахуэ хъуауэ, я жьэм жьэдэз цы кьыхачуръ зытрезжырт. ИтIанэ кьагъэзэжырт.

Ар зыльэгъуа, ди гъунэгъум я жыг щыхьэкIэм тес бжэндэхуэр зыкъомрэ кьакIэлъапIлъ бзухэмрэ хьэмрэ. ИтIанэ, езыри зыхимыгъэкIыжмэ нэхь кьищта, кьетIысхэащ. Ар кьызэралъагъуу бзухэр льэтэжащ. Бжэндэхъуми Никэ цы Iэрамэ кьыхичащ. Ар абы кьыпхуидэнт?! ЗыкьиIэтри,ебэнащ. Бжэндэхъур льэтэжри, афIэкIа кьигъэзэжакъым.

Бзуэхэм я «лэжьыгъэм» пащащ. Никэ абы-кIэм зэран яхуэмыхьуу щыльт. Уеблэмэ ди нэхъыбэ зытет щIыпIэхэр яхунгъазэурэ гъуэльырт. Ауэрэ бзуэхэр егугъури, хьэм цIуэ тетыр нэхъ мащIэ ящIащ.

Мис апхуэдэ щIыкIэкIэ си хьэм и фэр нэхъ дахэ, гъатхэм екIу теплъэ иIэ хьуащ.

КОММОДОВ Геннадий.

● Зывгъэдахэ

Дакьикъэ 15 нэхъ мыхъуми

Бзыльхъугъэм и Iэщэ нэхъыщхьэр и дахагъэрщ. Абы кьыхэкIыу ахэр сытым дежи зыкIэлъапIэныжьыр. Зэгуэгъуэныр хуейщ. И щхьэр игъэфIэным махуэм дакьикъэ 15 нэхъ мыхъуми хухихыфмэ, ари куэд и уасэщ.

Псом хуэмыдэу гупльитэ нэхъыбэ хуэщIыпхъэщ напэм. Папафэр дахэу, щабзу щытын, псын щIэу зэмыльэн папщIэ, Iэмал зэхуэмыдэхэр щыIэщ икIи абыхэм зэман куэд текIуэдэнкъым. НэхъыфIыр унэм щызэхэпльхьэжа напэщыхуэрщ. Фи пащхьэ идольхьэ абыхэм ящыщщ зыбжанэ.

Джэдыкlэ кугъуэм къыхэщIыкIауэ

Халъхьэхэр: Лимоныпсу ткIуэпситху, сжуран дагъэ гъэхуэбауэ бкэмышхышхуэм и ныкъуэ, псы кьэкъульауэ бжэмышх цIыкIу, зы джэдыкIэм и кугъуэ.

Ахэр зэхэззрыхьыху зэIыбощIэри, напэм щыбокуэ. Дакьикъи 10 дэкIмэ, псы хуабжьэ ботхъэщIыж.

Гищериным къыхэщIыкIауэ

Зыхуэцинур: зы джэдыкIэ кугъуэ, гIищерин бжэмышх цIыкIурэ ныкъуэрэ, псы кьэкъуэльа бжэмышх цIыкIу.

ФIыуэ зэхэззрыхьыху зэIыбощIэри, напэ кьабзэм щыбокуэ. Дакьикъи 7 хуэдиз кIэрыбгъэльа нэужь, псы хуабжьэ ботхъэщIыж.

Фом къыхэщIыкIауэ

Халъхьэхэр: бахъэжьэ гъэтIэтIа фо бжэмышхышхуэрэ ныкъуэрэ, лимоныпс ткIуэпситху, хьэжьгъэ бжэмышхышхуэм и ныкъуэ.

Ахэр зэIыбощIэри, хуабзу напэм щыбокуэ. Дакьикъи 10 дэкIа нэужь, бжьэхуцIыр шэ хуабзм хэпщIэуэрэ болъэщIыжри, дакьикъэ 15 дэкIа нэужь псыкIэ ботхъэщIыж.

● Гушыlэхэр

Доллар щитI

- ЦIыхубзыр и щхьэгъусэм йольэIу:
- КхъыIэ, доллар щитI кьызэт, си ныбжьэгъухэм я гъусэу рестораным кофе сыщефэнущи.
- Доллар щитI кофе уефэн щхьэкIи? - кьогубжьIыр.
- Сыту угъэщIэгъуэн, - жи бзылъхугъэм. - Рестораным сыззрыкIуэн щыгъын сыхуейкъэ?!

Ягъэ кIынкъым

ШхапIэм кьыщIэкIыжа цIыхухъур и ныбжьэгъу щIалэм и машинэм итIысхьащ.
- Нежьэ, - жиIащ лIым.
- Зэ умыпIащэ, машинэр схуэзщIэгъанэркъым, - жи ныбжьэгъум.
- Ягъэ кIынкъым, ижькIэ зэщIэбгъэнэнщ, нежьэ уэ.

Сыт къэхъуар?

- Птхьэщ хьу обоим хуэдэ кьызагъэщэхури, сыщагъэуащ, - жери и гъунэгъу цIыхубзым хуотхьэусыхэ Мэрят.
- Сыт къэхъуар?
- ФIей хьуати, кьыкIэрысхри, зэрыжьыщIэ машинэм ислъхьащ. Уэзгъэльэгъуащэрэт ар кьыззрисхьжар.

Тынш дыдэу

Банкоматым и деж щызэрихьэлIа щалитIым:
- А-хьэ кьысхьынути, автоматыр кьызэрызгъэсэбэпынур сщIэркъым.
- Тынш дыдэщ. Банкым ущIохьэ, автоматыр кьыбох, ахьшэ кьыбощтэри, ущкьщIокIыж.

ДЗЫХЬМЫЩI Хужьпагуэ.

ИСЛАМОВ Давлет, *марий усакIуэ*

Жьхапхъэ

Ди жьхапхъэм и гукъанэр
Имыхуыу, мэгъэнанэ:
«Унэм щIэсхэр кьыхуоткIий -
Сыпхъэнкl пэтми я пхъэнкIийр,
КьыхуэмыщIэ си кьуаншагъэр,
Сыкъуагъэтыр я бжэ кьуагъым!».

Винт

- Болт, ди гъащIэр зыпыдгъащIэ, -
Жиlащ зигъэбзэIэфIу винтым. -
Сэ узгъэтынышищ, зэгъащIэ,
Псэуэгъу дыдэхуэхъуу щытым.

Пылымрэ хьэмаскIэмрэ

Крылов дадэ и хьэмаскIэр
Сыту делэ дыдэ мыгъуэт -
Пылым собэн, жери и кIэр
Ирисауэ зигъэщIагъуэт.

Иджы щыIэхэр аракъым,
ЯщIэ: сыт уебэнкIэ пылым?
Яльэгъуауи, благъэкIынкъым -
Дожри, йобзей лъакъуэ гъумым.

Зэзыдзэкlар ХЬЭХ Сэфарбийщ.

Псалъэзэблэдз

ЕкIуэкIыу: **5**. Адыгэ таурыхъ. **8**. «Гуащэ ..., барэтинагъуэ, данагъуэ Iуп». Нарт IуэрыIуатэм щыщ. **9**. Адыгэ хьэгъуэлIыгъуэм щыщ Iыхьэ. **13**. IутIыж Борис и пьесэ. **14**. Дзэлыкъуэ куейм хыхьэ къуажэ. **15**. Кьэбэрдей-Балъкъэрым щыIэ куей. **17**.Ди дунейр кьэзыгъэнэху вагъуэ гуэрым. **18**. Мэздэгу адыгэ кьафэ. **19**. Янэхъэ хьэгъуэлIыгъуэм и деж дэкъум ильу хуабжьу кьэрыгъэщIу щытащ, иджы ягъэкIуэдыжащ. **20**. Iэщхэм я тхьэ. **21**. Гум щIащIэ, зэрылажьэ шы. **24** Гъуэгу теувэм нэхъыбэу зэрыхуэупсэ псалъэ гуапэ. **25**. Хабзэм кьезэгъ, мыхъумыщIагъэ зыхэмылъ. ЩIыху зэтетми, узынщэми хужаIэ. **26**. Адыгэ Республикэм щыпсэу адыгэ льэпкъ. **28**. ИрипщэфIэну, ирагъэпльыну унэм щIащIыхь мафIэ ищIапIэ. **29**. Кьущыхьэху хьупIэхэм, бгыщхьэ мэкъупIэхэм кьыщыкI, адыгэхэм шхыным халъхьэ удэ, гъэмахуэм гъэгъа хужь щыкIуэхэр кьыпидзэу. **31**. Социалист Лъжьыгъэм и Лыхъужьхэу, партизанхэ Iэзэу, нужькIэ колхоз тхьэмадзэу щыта. **32**. Къэралри республикэри зыщIэкъу ефIэкIуэныгъэ.

Кьехыу: **1**. Щоджэнщыкlу Алий и поэмэ. **2**. Урысей Федерацэм щIыхь зиIэ и артисткэ, кино куэдым щыдзэгуа адыгэ цIыхубз. **3**. Щэн-къэщхун Iуху. **4**. Дыщэ щагъэ. **6**. Адыгэ цIыхубз уэрэд. **7**. ЦIыхубз ... хущанэ. Адыгэ псалъэжь. **10**. КIыщокъуэ Алим и тхылъ. **11** Уэнэ пхьафом, пхъэ вакъэм тралъхьэу щыта лъахьстэныфэ. **12**. Социалист Лэжьыгъэм и Лыхъужьхэу Дадэ Хьэмытlэ, Емышэ Хьэлий, Щауэ Iэхьед сымэ я IащIагъэ нэхьыщхьэу щытар. **15**. Прохладнэ куейм хыхьэ къуажэ. **16**. ... зэпщымыIам насыпи щыIэкъым. **22**. ГъущI ирагъэпльу кIыщым къыщIагъэсэбэп Iэмэпсымэ. **23**. Щхьэгъусэ къэзышам къыкIэльыкIуэм ирауцэйуэ щыта баш къиIыж. **24**. Жэнэт хьэпIащIэкIэ еджэу цIыв къуэлэн цIыкIу. **27**. Блэгъыным нэгъэщIу зэредж. **28**. Гу кьабзэкIэ зыгъэрым тэмэму, хьэлэду бгъэдтын. **30** Хахуэ, гушхуэ, щхьэмыгъазэ. **31**. Хьэжьгъэ, сыт хуэдэхэр кьызэрыракIутэ хьэпшыпш.

Зэхэзыльхьар
УЭРЫШ Нурхьэлийщ.

Накьыгъэм и 30-м ди газетым тета псалъэзблэдзым и жуэпхэр:

1. Мэжаджэ. **2**. Лэкъум. **3**. Дэлэн. **4**. Мэрамысэ. **5**. ШкIэпльэ. **6**. Бэджьынэ. **7**. Тхъурыжь. **8**. Хъарбыз. **9**. Лэпстепхъэ. **10**. ХьынкIэл. **11**. Мэрэмжьей. **12**. Джэдыкlэжьапхъэ.

Редактор нэхъыщхьэ ХЬЭФIЫЦIЭ Мухьэмэд

РЕДАКЦЭМ И КОЛЛЕГИЕМ ХЭТХЭР

Жылаев Заурбэч (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), ЖьэкIэмыхьу Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), Ширдий Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), Гъурыжь Мадинэ(жэуап зыхь секретарь), ГъэщIо Зариф, Къардэн Маритэ, Ныбжьэ Таисэ, Хьэжыкъарэ Алик.

ДИ ХЭщIапIэр

360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и цIыкIэ щыIэ уэрам, 5, ебгъуанэ - ещIанэ къатхэр.

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэхэм - 47-31-54, 47-33-23; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкIэ, жылагъуэмрэ льэпкъ IуэхугъэмкIэ - 42-22-86; куэдрэ гъащIэмрэ экономикэмкIэ - 47-22-63, 42-57-59; щэнхабзэмкIэ - 42-75-36; обозревателхэм - 42-22-89; хабзэхьумэ Iуэхугъащ Iэхэм я дэлажьэныжьмкIэ - 42-60-53; хъыбарыщIэхэмкIэ, спортымрэ пасмэхэмкIэ - 42-22-88; егъэджэныгъэмрэ щIэныгъэмкIэ - 42-63-64, 47-32-15; зэдзэкIакIуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; бухгалтерием - 47-31-69; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер Iуэхугъащ Iэм - 42-26-41; суэттехым - 42-75-78.

Теддзэ тхыгъэхэм кьыщыхьа бжьыгъэхэм, кьыщаIэта Iуэхугъуэхэм я пэжагъымкIэ ахэр зытхаэм нэсу жэуап яхь . Авторхэмрэ редакцэмрэ я Iуэху епльыкIэр зэтехуу зэныту щытыкъым.

Газетыр Iэ тезыдзахэм яхуэхьынар и пщэ дольщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщIэныгъэхэмкIэ и управленэм. Тел.: 42-06-51, 42-19-59.

Газетыр щыпымкIэ жэуап ехь КъБР-м и "Роспечать" АО-м.

● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ●

Газетыр 1989 гъэм дыгъэгъазэм и 16-м №Н-0065-м щIэту ятхащ.

Зы ильэсым газетыр 250-рэ кьыдокI.

1905 гъэм щыIа Революцэм и цIэр зэныкъэ Республикэ полиграфкомбинат, Налшык къ., Лениным и цIыкIэ щыIэ уэрам, 33, телефоныр 42-35-75.

Мы кьыдэкIыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Къаншокъуэ Эллэ, редактору Къэрмокъуэ Хьэмид, корректорхэу Цей Заирэ *(2, 3-нэ нап.)*, Щоджэн Инир *(1, 4-нэ нап.)*, корректорхэм я лэжьакъуэгъу Нуан Заирэ. *КомпьютеркIэ газетым и теплъэр ящIащ:* Мэлбахъуэ Анжелэ, ЩакIуэ Мадинэ, *суэттыщI* Бицу Аминэ.

Номерыр "Адыгэ псалъэ" и компьютер Iнатlэм щагъэхьэзыращ.

Газетым Iэ тедзэн хуейщ сыхьэт 20.00-м. Щыградзар сыхьэт 20.30-рщ.

Индексыр 51531● Тираж 10.125● Заказ №1805